

REVISTA DE LLETRES

TARDOR / 2008 / NÚM. 49 / 1€

**DOSSIER: TURQUIA A
FRANKFURT, LA LITERATURA
TURCA ES PRESENTA AL MÓN**

**ENTREVISTES:
CORNELIA FUNKE
ENRIC SENABRE**

PERFIL: FRANCESC BODÍ

**REPORTATGES:
'ELS FILLS DE LA MITJANIT'
'LA BATALLA DE TEBES'
'PLAGIS'**

AVANÇAMENT: 'ALTRES COLORS'

edicions
bromera

S U M A R I

3 OPINIÓ

LA FUNCIÓ DELS LLIBRES EN LA
DIVULGACIÓ DE LA CIÈNCIA MÈDICA
EDUARD ESTIVILL

4

L'OPINIÓ DE LA CRÍTICA

5 PERFIL

FRANCESC BODÍ
LOURDES TOLEDO

6

FLAIXOS

9

EL MILLOR BOOKER DE LA HISTÒRIA
JULI CAPILLA

10 ENTREVISTA

CORNELIA FUNKE
EUGÈNIA MORER I SERRA

12 AVANÇAMENT

ALTRES COLORS

13 QÜESTIONARI

ENRIC SENABRE
VÍCTOR MACEDA

DOSSIER

TURQUIA A FRANKFURT: LA LITERA-
TURA TURCA ES PRESENTA AL MÓN

15

TOTS ELS COLORS DE TURQUIA
PERE CALONGE

16

L'ESSÈNCIA D'ORHAN PAMUK
ALÍCIA TOLEDO

19 REPORTATGE

EL PLANETA I TU
CAROL BORRÀS

20 REPORTATGE

EL NIL, TESTIMONI DE BATALLES
AMB HISTÒRIA
ANDREA R. LLUCH

21 REPORTATGE

PLAGI A LA VIDA, HOMENATGE A LA
LITERATURA
PEP LOZANO

22 QUADERNS D'ANIMACIÓ LECTORA

LA CIÈNCIA MÉS DIVERTIDA
PER A JOVES LECTORS
JOAN ANDRÉS

24 QUADERNS D'ANIMACIÓ LECTORA

DIVERSIÓ DEBATES!
LA BIBLIOTECA PÚBLICA, UN SERVEI
GRATUÏT OBERT A TOTS

25

RESSENYES

29

NOTÍCIES

30 EL RETROVISOR

UNA ALEGRIA LITERÀRIA
FRANCESC CALAFAT

PORTADA: CORNELIA FUNKE. ARXIU SIRUELA.

EDITORIAL

FRANKFURT,
LA LITERATURA CATALANA,
LA LITERATURA TURCA
I L'ICEBERG

La presència, com a invitada, de la llengua i la cultura catalanes en la fira del llibre internacional de Frankfurt de l'any passat li succeeix enguany, el 2008, la literatura turca. És a dir, la d'una cultura i una llengua amb un estat al darrere que la té com a emblema i que la defensa i la promou com a símbol d'identitat bàsic del seu poble, però que alhora –a pesar de la llarga i, en altre temps, esplendorosa història– no és en l'actualitat una de les cultures majoritàries amb una forta repercussió mundial. Per tant, d'alguna manera, l'èxit o el fracàs –o la indiferència– de la projecció internacional que aconseguisca després del seu pas per Frankfurt serà també un bon test per a valorar, amb modestia i realisme, la tasca de promoció feta l'any passat per la cultura i la literatura catalanes.

De fet, fer l'exercici de veure'ns en els altres pot ser també un bon mètode per a interpretar com ens veuen a nosaltres i, en aquest sentit, hauríem de començar, potser, per preguntar-nos què coneixem nosaltres, els occidentals –i en concret els lectors en català–, de la literatura turca? Ah, sí, Orhan Pamuk! No debades va ser distingit amb el premi Nobel l'any 2006. I qui més? Potser Nedim Gürsel i –tret d'alguns especialista– poca cosa més. I aquesta mateixa reflexió podríem fer respecte d'altres cultures i llengües –i sense eixir-nos-en d'Europa– amb, fins i tot, una administració estatal encarregada de vetlar per l'ús i pel conreu literari. Què en sabem, per exemple, de la literatura albanesa tret d'Ismail Kadaré, o de l'hongaresa a més del nom de Sándor Márai? I de la danesa o la flamenca?

La resposta, evidentment, és sempre la mateixa: molt poc o gens. Per això, convé partir d'aquesta realitat i ser ambiciosos en els desitjos i modestos respecte de les possibilitats. És impossible pretendre que els altres ens coneguen amb profunditat, com també ho és que es facen lectors de tots els nostres –per sort– nombrosos escriptors de narrativa, poesia, teatre, assaig... L'estratègia ens obliga a seleccionar. Hem de promocionar la nostra literatura a l'exterior començant per la punta de l'iceberg i això es fa iniciant aquesta selecció des de la nostra casa: llegint els nostres autors i destacant amb la nostra fidelitat de lectors aquells que s'ho mereixen. Només d'aquesta manera els altres es fixaran en aquells escriptors i en aquelles obres que són representatives d'una llengua, d'una cultura o d'una època. I si després hi ha sort –un Nobel com, per exemple, Saramago, per al portugués, o Mahfuz, per a l'àrab, o Pamuk, per al turc–, potser es despertarà l'interès per conèixer la resta. Això és el que fem ara, a Europa, amb la literatura turca. O no?

LLIBRES PER A DIVULGAR LA CIÈNCIA MÈDICA

EDUARD ESTIVILL*

ELS LLIBRES HAN ESTAT PART DE LA MEVA VIDA PROFESSIONAL PER CASUALITAT. DE PETIT, ESTAVA ACOSTUMAT A LLEGIR LLIBRES DE CONTES, D'AVENTURES QUAN ERA JOVE, I MOLTS D'ALTRES DE MÉS GRAN, PERÒ MAI NO HAVIA PENSAT QUE JO PODRIA

ESCRIURE UN LLIBRE. DURANT ELS ESTUDIS DE MEDICINA, ELS LLIBRES EREN L'EINA FONAMENTAL PER A APRENDRE, PERÒ EREN TOTXOS ENORMES PLENS DE DADES I DIBUIXOS, SOBRETOT ELS D'ANATOMIA. EREN FEIXUCS I ESPessos.

Més endavant, i ja dins de l'exercici de la professió, em vaig avesar a escriure articles científics. Casos clínics, revisions de temes, i també ponències en congressos. Però ni em passava pel cap que arribaria un dia que escriuria un llibre.

Tanmateix tot arriba. Als 41 anys em van proposar de fer el primer llibre científic, dedicat íntegrament a la meua especialitat, la medicina del son. Em va agradar la idea però em feia respecte. Sempre he pensat que escriure un llibre és una tasca complexa i molt seriosa, només a l'abast dels professionals, és a dir, dels escriptors. És per això que vaig demanar, ja en el meu primer treball, un escriptor que m'ajudés. Aquesta ha estat una constant en la meua vida de lletres. Sempre he tingut al costat un excel·lent escriptor, i així hem pogut transmetre coneixements científics explicats amb paraules senzilles.

Els metges, i també la resta de científics, utilitzem paraules específiques que molt sovint són difícils d'entendre per les persones que no pertanyen al mateix col·lectiu. Sempre he pensat que era essencial que la gent m'entengués. No serveix de res saber-ne molt si els altres no et comprenen quan els expliques coses que són vitals per a la vida i la salut.

Perquè els llibres tenen un paper fonamental en la divulgació de la ciència, sobretot si els autors tenen cura de fer-se entendre. Hem de ser capaços d'explicar les coses que importen a tothom amb paraules senzilles. Però això no sempre és fàcil.

I sobretot no és senzill encertar en un tema que interessi a tothom. Jo ho he tingut fàcil. Dormir és una cosa que fem tots. Trenta anys de la nostra vida quan arribem als noranta. Però en el meu cas, encara he

estat més afortunat. Per ser pediatre, neurofisiòleg i especialista en medicina del son, el dormir dels nens sempre ha estat un dels camps que més he investigat. Que els nens dormin bé ha estat sempre una preocupació. El fet de no dormir és una disfunció que afecta el 30% dels nens, i això és un greu problema de salut. Però gràcies als estudis dels neurobiòlegs, dels pedagogs i dels psicòlegs, hem arribat a assolir coneixements suficients per a resoldre aquesta situació.

Escriure *Nen, a dormir* ha estat una de les satisfaccions personals més grans, perquè hem ajudat molts pares a resoldre un problema amb greus repercussions sobre la salut. Més de dos milions de llibres venuts a tot el món i les traduccions a 21 idiomes són la mostra que hem assolit l'objectiu: posar en paraules entenedores els conceptes científics i ajudar, així, a resoldre una situació problemàtica.

I després n'han arribat d'altres amb el mateix objectiu. És molt gratificant quan la gent em para pel carrer i em dona les gràcies. Gràcies per ensenyar el seu fill a dormir, a fer que mengi de tot, amb *A menjar*, o que tingui bons hàbits amb *A jugar*. Però també la gent gran ha après coses amb títols com ara *Dormir bé per viure més* o *Receptes per dormir bé*.

Animo a tots aquells companys científics a difondre els seus coneixements. La gent els ho agrairà, en especial si ho fan amb conceptes i paraules entenedores, amb exemples i experiències pràctiques, i sobretot amb passió i emoció, ingredients imprescindibles per a comunicar.

Sempre he tingut al costat un excel·lent escriptor, i així hem pogut transmetre coneixements científics explicats amb paraules senzilles

*METGE I ESCRIPTOR

REVISTA DE LLETRES

49

TARDOR 2008

L'ILLA ÉS UNA PUBLICACIÓ D'EDICIONS BROMERA,
COORDINADA PER JOSEP A. FLUIXÀ I DIRIGIDA PER
JOAN CARLES GIRBÉS.

CONSELL DE REDACCIÓ: MARTA ESTRELLES, CAROL
BORRÀS I MARIA VILLALBA
CONSELL ASSESSOR: PASQUAL ALAPONT, JOSEP
BALLESTER, JEREMIES BARBERÀ, SALVADOR BATALLER,
ISIDRE CRESPO, JOSEP GREGORI, VÍCTOR A. OROVAL,
JOSEP PALÀCIOS, ENRIC SALOM I ENRIC SÒRIA
CORRECCIÓ LINGÜÍSTICA: SANTI CERVERA, JULI JORDÀ,
DAVID MORELL I BEGONYA SOLER
DISSENY GRÀFIC: ENRIC SOLBES
MAQUETACIÓ: CARLES BARRIOS, EVA BUENO,
SUSANA FRAGUAS, PERE FUSTER,
DANI ROSELLÓ I XAVIER TORTOSA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: APARTAT DE CORREUS 147,
46600 ALZIRA (RIBERA ALTA), TELÈFON 962 402 254
WWW.BROMERA.COM
ILLA@BROMERA.COM
CONTRACTACIÓ DE PUBLICITAT: comercial@bromera.com

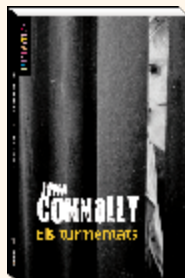
IMPRESSIÓ: BORMAC
TIRADA: 40.500 EXEMPLARS

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:
Generalat de Catalunya
Institut Català
de les Indústries Culturals

ISSN: 1134-8666 / DL: V-166-1990 / PVP: 1 €

L'ILLA NO S'IDENTIFICA NECESSÀRIAMENT AMB ELS
ARTICLES DELS SEUS COL·LABORADORS, NI ELS
TORNA ELS ORIGINALS NO SOL·LICITATS. L'ILLA
AUTORIZA LA REPRODUCCIÓ DELS SEUS ARTICLES SI
SE'N FA ESMENT DE LA PROCEDÈNCIA.

L'opinió de la crítica

«Connolly dóna una lliçó de domini narra-
tiu que glaça l'espina.»

DANI LAUDO. *El Periódico*
Juliol de 2008

«Laltre nom de Laura és una novel·la poli-
ciàca de la qual diu meravelles fins i tot el
mateix George Steiner.»

XAVI AYÉN I ROSA M. PIÑOL
La Vanguardia
Juny de 2008

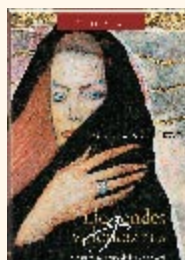

«Simó ha abordat un tema delicat i sovint
perillós amb el pols ferm i el to encertat. [...] Un llibre rodó.»

JOAN JOSEP ISERN. *Avui*
Abril de 2008

«Els estudiants (no solament valencians) que
descobriran l'extraordinària poesia d'Estellés
gràcies a aquesta antologia poden estar d'en-
horabona. En voldran llegir més. I d'això es
tracta.»

ENRIC SÒRIA. *El País*
Juny de 2008

«Ha aconseguit un difícil equilibri de divul-
gació i respecte a la tradició. [...] Un llibre
per a conèixer les nostres arrels, passar-ho bé
i deixar anar el cervellet.»

ENRIC RAMIRO. *Escola Catalana*
Setembre de 2008

«És àgil, enginyós i demostra el bon coneixement
per part de l'autor dels recursos es-
cènics.»

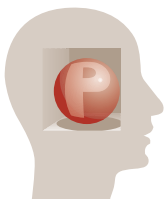
SÍLVIA FERNÁNDEZ FERNÁNDEZ. *Faristol*
Juliol de 2008

FRANCESC BODÍ

LOURDES TOLEDO

BODÍ ÉS UN NOVEL·LISTA DE TALENT, CONSTÀNCIA I SEDUCCIÓ. DES DE LA DISCRECIÓ D'UNA CIUTAT MITJANA I UN TREBALL POC VISTÓS PERÒ MERITORI –ENSENYAR FILOSOFIA A ADOLESCENTS– L'ESCRITOR D'AGRES CONSTRUEIX AMB CONSTÀNCIA I PASSIÓ NOVEL·LA RERE

NOVEL·LA. SÓN HORES ÀRDUES DE RETIR I TREBALL, PERÒ TAMBÉ UNA RECOMPENSA PER A TOTS. GUARDONAT I RECONEGUT, BODÍ CANVIA ARA D'ESCENARIS I TORNA ALS PAISATGES DEL SEU PAÍS AMB UNA HISTÒRIA D'AMOR D'ECOS ETNOGRÀFICS I DENÚNCIA POLÍTICA.

Nascut a Agres el 1963, Francesc Bodí és un dels narradors actuals més brillants en la nostra llengua. Coratjós amb l'estil i corrosiu amb un llenguatge que domina i modela, el seu humor àcid i la seua predisposició a les històries màgiques de to surrealista han fet d'ell un autor imprevisible.

LA MÀGIA BODIANA

En la vida de Bodí, entre Alcoi i la serra, els dies transcorren sobre quatre pilars: la filosofia, la lectura i dues creacions: la literària i la familiar, a la qual reserva un temps sagrat, malgrat l'esclavatge que suposa de vegades acabar una novel·la. Potser per això, Bodí transmet la sensació d'una vida serena i discreta.

Veu narrativa perseverant i reeixida, guardonada en el món literari, i llegida i admirada per uns lectors que valoren aquest miracle de la tenacitat, Bodí és quasi un paradigma de dedicació insubornable. I si no, recordem allò que escrivia Frank McCourt en la novel·la *El professor*: «Quan dones cinc classes d'institut al dia, cinc dies a la setmana, no tens la propensió ni l'ànim d'anar-te'n a casa per aclarir-te les idees i recrear-te en una prosa immortal».

En una entrevista a Francesc Bodí amb motiu de la publicació d'*Havanera* –Premi Alfons el Magnànim 2005 i una novel·la inoblidable–, l'autor parlava de la seua manera de treballar: rítmica, constant i inalterable, de manera que cada vesprada, de dilluns a divendres, després d'im-

Els personatges que construeix Francesc Bodí sempre deixen la seua petjada en els lectors.

partir filosofia a les aules d'un institut alcoià, el professor Bodí s'esvaeix i sorgeix un novel·lista incansable que es tanca al despatx i s'abandona a la creació literària.

D'aquestes hores sumades de lectures, de tasques de documentació, d'escriptura, i de fer i desfer vides, és d'on han sorgit una sèrie de relats i

novel·les que han anat arredonint la seua manera de contar: des de la novel·la psicològica i el retrat social fins al resultat descomunal i màgic de la saga cubana d'*Havanera*.

UN NOVEL·LISTA SEDUCTOR

Entre *L'infidel* (Premi de Novel·la Enric Valor 1999), *Havanera* i ara *El soroll de la resta* (Premi de Novel·la Enric Valor 2008), Francesc Bodí –creador assossegat i novel·lista seductor– ha deixat passar el temps necessari perquè entre cada llibre s'alce un parèntesi de maduresa narrativa, un període de reflexió durant el qual ha anat polint el seu estil agosarat, i unes històries en què l'harmonia i la bellesa de la naturalesa i la complexitat dels sentiments humans desafien els límits de la ficció.

Si bé em costa dissimular certa fascinació per *Havanera* –una obra al meu parer insuperable–, no dubte a dir que la màgia bodiana planeja sobre totes les seues obres. Així doncs, tres anys després, amb *El soroll de la resta* ens arriba de nou una novel·la en que ressonen, lluny de les diferències, els seus treballs anteriors. D'una banda, ens recorda el procés de transició i transformació que sofria l'Amadeu en *L'infidel* i de l'altra, reconstrueix (com ocorria en *Havanera*) un idil·li amorós al bell mig d'una natura salvatge en què les persones i la terra que treballen i xafen valen més que cap altra creació humana.

**El seu humor àcid
i la seua predisposició
a les històries màgiques
de to surrealista han fet
d'ell un autor
imprevisible**

EL SOROLL DE LA RESTA. FRANCESC BODÍ.

BROMERA, 2008.

Dubtes?

Quan entrevisten els responsables dels grans grups, per què fa l'efecte que la crisi econòmica no afecta el sector editorial? No seria més lògic preguntar-nos *com* afecta el món del llibre i no negar allò inevitable?

Què hauria passat si les autoritats hagueren fet servir, per a desplegar la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià (que ja té 25 anys), les mateixes energies que han emprat per a imposar l'assignatura d'Educació per a la ciutadania en anglès? Tindríem la llengua pròpia realment normalitzada?

Quin ha sigut el motiu del fracàs del Saló del Llibre de Barcelona, que només ha durat tres edicions i enguany ja no se celebra?

«El llibre no és un problema. Allò que és un problema és una indústria basada en la novetat i la circulació ràpida.»

JOSÉ ANTONIO MILLÁN
Babelia

«Diuen que el poema és com una nit d'amor, que la novel·la és un matrimoni i que el conte és un amant.»

HÈCTOR BOFILL
Avui

«La gran veritat que jo he viscut a la meua vida no són les religions ni les polítiques... Són els llibres!»

BALTASAR PORCEL
Serra d'Or

«No podem anar amb cap complex pel fet que el català tingui un àmbit geogràfic o demogràfic més o menys ample, això avui en dia ja no és cap problema.»

ALBERT SÁNCHEZ PIÑOL
Vilaweb

Gènesi d'un manifest

JOSEP FRANCO

Conta la Bíblia que, en temps remots, uns homes que emigraren des de l'Orient trobaren una plana fèrtil al país de Xinar i la poblaren; des d'aleshores, aquella terra es va conèixer amb el nom de Babilònia i els homes que la poblaren, orgullosos del seu poder, decidiren construir una torre que arribara al cel, per fer-se un nom i no haver de dispersar-se.

Déu va baixar –en persona– a veure com anaven les obres i, amb la mosca a l'orella, va pensar: «Si tenen èxit en aquesta primera obra que emprenen, no hi haurà qui els aguante: posaré confusió en el seu llenguatge perquè no s'entenguen entre ells i no passen de mi». Així, Déu, treballant fora d'hores, perquè la Creació ja estava acabada feia temps, creà la diversitat de les llengües i va obligar aquells homes orgullosos a dispersar-se arreu de la Terra.

Molts anys després, Pedro Jota, protagonista d'una pel·lícula *gore* i inspirador de la *conspirandòia*, la *fragoneta* i l'àcid bòric, va notar que cada dia venia menys exemplars d'*El Mundo*, que és un diari perquè ix cada dia, i va pensar: «O m'espavile o se m'acaba el negoci». Aleshores, va convocar un ramat d'*intel·lectuals* compromesos en la defensa dels forts –perquè defensar el febles sempre porta complicacions– i els va dir: «Escriuiu un manifest en defensa de la llengua única, de manera que genere confusió entre els homes i jo torne a vendre diaris; i si Déu diu alguna cosa, ja intercediran per vosaltres els bisbes i *mister* Grisolí».

Així, els *intel·lectuals* perpetraren un bell manifest amenaçador, amb faltes d'ortografia i tot –com ara Alvaro per Álvaro– i el donaren a conèixer a l'opinió pública. I les persones de bé vomitaren, però Pedro Jota tornà a vendre diaris en la llengua única.

Curs per la publicació

El grup editorial britànic Harper Collins acaba d'encetar una solució ben interessant per al problema de la saturació pel que fa a la lectura d'originals d'autors delerosos de publicar els seus llibres. www.authonomy.com substitueix els lectors tradicionals per un sistema de cibervotacions. Els escriptors pengen les novel·les a la web i els visitants que lliguen la mostra publicada puntuen el text i escriuen les seues opinions. Una vegada al mes, l'editorial es compromet a valorar la publicació dels cinc textos més ben situats. De moment, la iniciativa ha tingut un èxit rotund i ja són més de 800 els originals que competeixen per arribar a la taula de l'editor.

Premis LIJ

Creus en els fantasmes?, l'últim títol de Rosa M. Colom publicat en «L'Elefant» de Bromera opta a la 4a edició del Premi de Literatura Infantil Atrapallibres que convoca el ClijCAT. La comissió d'experts l'ha seleccionat juntament amb altres deu títols, com ara *Un somni dins el mitjà*, d'Eulàlia Canal (Animallibres). El Premi Protagonista Jove, de literatura juvenil, també té finalistes, entre els quals hi ha *La frontera negra*, de Silvestre Vilaplana. Ara la decisió està a les mans dels centenars de lectors que hi participen a través de les biblioteques i els centres escolars. Us hi podeu inscriure a l'adreça www.clijcat.cat.

Cita anual amb el Liber

Del 8 al 10 d'octubre, Barcelona es converteix novament en el punt de trobada d'empreses i entitats editores, agents literaris, distribuïdors, empreses

d'arts gràfiques i altres professionals del sector en la Fira Internacional del Llibre, Liber.

Aquesta fira reuneix 700 empreses expositores de 20 països i, en la 26a edició, tindrà com a convidada d'honor la cultura del Quebec. Dins del programa, s'organitzen més de 50 activitats que versaran sobre els reptes del sector editorial i en les quals participaran més de 3.000 assistents. L'adreça web oficial és: www.salonliber.com.

Disc de la Música en València 2008

Escola Valenciana ha presentat el disc de la Gira-Festival Itinerant de Música en València 08. Es tracta d'un CD recopilatori del circuit de 22 concerts que ha tingut lloc de març a juliol. Reuneix estils molt diferents, des de l'*skapunk* de la Gossa Sorda i Desgavell fins a la cançó d'autor de Pau Alabajos, passant pel *hip-hop* de Rapsodes, l'*indie punk* de 121 db, la música electrònica d'Orxata Sound System o el *folk* amb arrels mediterrànies de Carraixet. El CD es pot aconseguir d'una manera gratuïta amb les publicacions *L'Avanç* i *Enderrock* d'octubre. Més informació: www.fev.org.

El 'Llibre dels fets', en Internet

El treball conjunt de professors i experts de les universitats de Barcelona, Girona, València i la Rovira i Virgili de Tarragona ha permès que el *Llibre dels fets* de Jaume I pugui ser llegit en Internet. Així, qualsevol usuari pot passar –virtualment– les pàgines de l'edició més antiga de l'obra, trobada al monestir de Poblet i conservada a la Universitat de Barcelona. Aquesta iniciativa forma part de la celebració del 800é aniversari del naixement del monarca. Ja es poden consultar els primers fragments en l'adreça següent: www.recercaenaccio.cat.

Flaixos

El plurilingüisme a Europa

Amb motiu del 25é aniversari de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua organitza un simposi internacional amb el títol «Situació i perspectives del plurilingüisme a Europa». Les polítiques lingüístiques en els estats europeus i l'estatus de les llengües peninsulars, així com nous plantejaments pel que fa als drets lingüístics, seran l'eix d'aquesta trobada que tindrà lloc del 6 al 8 de novembre al Palau de la Música de València. La informació sobre el programa i la inscripció està en www.avl.gva.es.

Dades

Aquest estiu la premsa britànica es va fer ressò d'un rècord ben peculiar: el de signatures per minut. L'autor Malcolm Gluck assegurava que el 1998 va signar 1.001 exemplars d'un dels seus llibres de vi en 59 minuts. Però aquest juliol, Salman Rushdie va batre aquella marca en signar 1.000 exemplars de la seua última novel·la, *L'encantadora de Florència*, en només 57 minuts. Gluck el va acusar de posar tan sols les inicials, però Rushdie manté que posava el nom sencer i, per tant, el nou rècord queda establert.

Un altre escriptor que no es queda enrere és Ken Follet: en l'última Fira de Madrid va batre el seu propi llistó en signar 2.050 exemplars en 3 hores i mitja, mentre que Ruiz Zafón va signar en l'últim Sant Jordi a una velocitat mitjana d'entre 4 i 5 llibres per minut. On han quedat els temps de les signatures personalitzades i l'oportunitat de conversar i fer-se una foto amb l'autor?

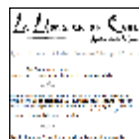
Preocupació pel canvi climàtic

El col·lectiu Acció pel Clima (accio-pelclima.blogspot.com) ha organitzat unes jornades de divulgació sobre el canvi climàtic al territori valencià que volen servir per a contrastar la situació real amb les informacions oficials. Així, es presentarà un llibre editat per l'entitat en què una quinzena d'experts tracten la qüestió des de perspectives diferents. Les jornades són del 22 d'octubre al 7 de novembre i hi haurà diverses xarrades, taules redones i presentacions d'obres, com ara *El canvi climàtic a casa nostra*, de M. Josep Picó.

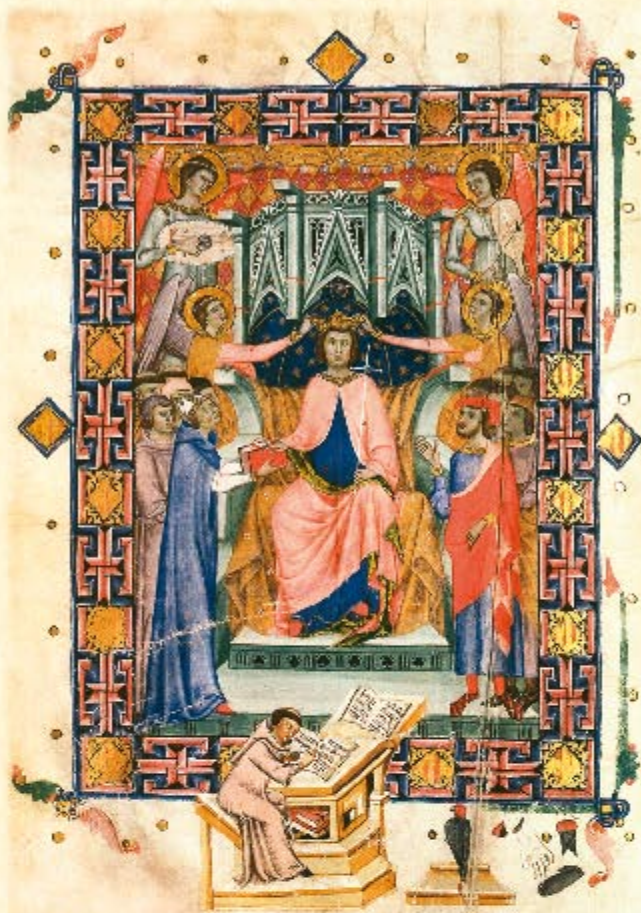
Trobada d'escriptors

Les I Jornades sobre la Llengua Literària i els Escriptors Valencians Actuals han reunit a Gandia una bona representació dels autors valencians per tal de reflexionar sobre la seua eina de treball, la llengua. Josep Lozano, Josep Franco, Joaquim González Caturla, Joan Olivares, Víctor Gómez Labrado, Manuel Baixauli i Josep Piera són alguns dels autors que hi han participat. Les intervencions seran recollides en un llibre.

Nova revista de relats

Acaba de nàixer *La Lluna en un Cove*, una nova publicació mensual en paper de relats de ficció breus. Tot i que el primer número eixirà al gener del 2009, els primers continguts ja estan en marxa. Tindrà una nòmina de col·laboradors fixos, però també convida a la participació d'altres autors. En www.lallunaenuncove.cat trobareu tota la informació sobre aquest projecte cultural, així com la manera d'enviar-hi col·laboracions.

Jaume I, 800 anys

CRÒNIQUES I DOCUMENTS

- *Llibre del Repartiment*, edició a cura d'Antoni Ferrando, amb la col·laboració de Carme Barceló, Francisco Gimeno i Mateu Rodrigo
- *Liber privilegiorum civitatis et regni Valentie. I. Jaume I*, a cura de Josepa Cortès
- *Pergamins de Jaume I en la catedral de València*, a cura de Vicent Pons i altres
- *Pergamins valencians de Jaume I*, a cura de Josepa Cortès i Antoni Furió
- Pere Marsili, *Gesta invictissimi domini regis Iacobi*, edició crítica a cura de Juan Francisco Mesa, Antoni Biosca i Carlos Goñi
- *Tractat d'Almïça*, a cura de Maria Conca i Josep Guia

BIOGRAFIES I ESTUDIS

- Charles de Tourtoulon, *Don Jaime I el Conquistador, rey de Aragón, conde de Barcelona, señor de Montpellier*
(Traducció castellana de Teodor Llorente, publicada a València el 1874, de l'edició original francesa de 1863)
- Francis Darwin Swift, *La vida i l'època de Jaume I, rei d'Aragó, València i Mallorca, comte de Barcelona i Urgell i senyor de Montpellier*
(Traducció d'Antoni Furió de l'edició anglesa de 1894, Oxford)
- Maria Novell, *Jaume I el Conqueridor*
- Ernest Belenguer, *Jaume I a través de la història*
- Bernardino Gómez Miedes, *La historia del muy alto e invencible rey don Jaime de Aragón, primero de este nombre, llamado el Conquistador*
(Edició a cura d'Antoni Furió de l'obra impresa a València el 1584)
- Josep Torró, *El naixement d'una colònia. Dominació i resistència a la frontera valenciana (1238-1276)*
- *Repartiments a la Corona d'Aragó*, a cura d'Enric Guinot i Josep Torró

EL MILLOR BOOKER DE LA HISTÒRIA

JULI CAPILLA

LA COL·LECCIÓ «L'ECLÈTICA» PUBLICA *ELS FILLS DE LA MITJANIT*, DE SALMAN RUSHDIE (BOMBAI, 1947), L'OBRA GUANYADORA DEL PREMI BEST OF THE BOOKERS, CONVOCAT AMB MOTIU DEL 40 ANIVERSARI D'AQUEST GUARDÓ, EL MÉS PRESTIGIOS DELS QUE ES CONCEDEIXEN EN LLENGUA ANGLESA. L'ESCRITOR ANGLOSAXÓ D'ORIGEN INDI VA GUA-

NYAR AQUEST PREMI EL JULIOL PASSAT GRÀCIES A UNA VOTACIÓ ORGANITZADA PER INTERNET I SMS. RUSHDIE JA HAVIA OBTINGUT EL BOOKER PER AQUESTA NOVEL·LA L'ANY 1981, I EL BOOKER DELS BOOKERS EL 1993. D'AQUESTA MANERA BROMERA RECUPERA UN TÍTOL IMPRESCINDIBLE DE LA LITERATURA UNIVERSAL.

«De vegades les llegendes fan la realitat, i esdevenen més útils que no pas els fets.» Aquesta frase, extreta d'un passatge de la primera de les tres parts en què es divideix *Els fills de la mitjanit*, sintetitza l'esperit d'una de les obres més emblemàtiques de Salman Rushdie –potser la més significativa de l'autor, atès el guardó concedit pels lectors i fet públic el juliol passat. Som, doncs, davant una obra en què la realitat és, per bé que no suplantada, almenys sí «superada», transcendida, sublimada per una dimensió que va més enllà; l'espai en què les ombres i les llums de la llegenda, de la història, de la màgia, de la imaginació... se superposen en plans que es corresponen amb una Veritat del tot inabastable i inaprehensible, per intrínsecament diversa i complexa, una Veritat que únicament podem pair, i traduir en paraules més o menys intel·ligibles, gràcies a la literatura; una literatura –cal remarcar-ho– no gens convencional, que se serveix de les tècniques narratives més agosarades i que combina alhora les velles i nobles maneres de la narrativa oral. Això és, si fa no fa, literàriament parlant, *Els fills de la mitjanit*, una obra publicada per primera vegada l'any 1981 que ha superat les barreres generacionals i que manté, quasi tres dècades després, una frescor i un interès envejables.

PODERS TELEPÀTICS I UNA OBRA COLOSSAL

Els fills de la mitjanit és la crònica o la història d'una saga familiar contada per un narrador, Saleem Sinai, que naix el mateix dia en què l'Índia i el Pakistan proclamen la seua independència política de la Gran Bretanya: la mitjanit del 15 d'agost de 1947. Una coincidència que proveeix el protagonista d'una sèrie de poders mentals i telepàtics que li permetran de contactar amb els altres mil fills de la mitjanit, nascuts com ell en el mateix moment de la desfeta colonial. Aquests poders, però, seran també la raó de la seua desventura, del seu fracàs. El protagonista té, a més d'un poder

telepàtic inusitat, un sentit de l'olfacte que li permet ensumar amenaces que la resta dels humans no poden percebre. I, a pesar d'això, la tragèdia i el triomf són les dues cares d'un mateix destí, el de la peripècia vital de Saleem Sinai i el de l'Índia postcolonial, un país lliure però assetjat per la misèria econòmica, per l'analfabetisme endèmic, pel fonamentalisme religiós, per la desigualtat i l'esclavatge moral i masclista. Un país contradictori que genera fites i assoliments científics increïbles i alhora els esperpents més espantosos.

Realitat i ficció, veritat i mentida, ombres i llums en una obra colossal, emparentada a estones amb la ciència-ficció, amb el realisme màgic, amb la crònica periodística i amb la glossa històrica. I tot plegat amb el teló de fons d'un país –quasi un continent: l'Índia, però també el Pakistan, i el Caixmir, a cavall d'aquests dos estats que se'l disputen– absolutament corprendor: «arreu de la nova Índia, el somni que tots compartíem, naixien nens que només eren parcialment fills dels seus pares... els fills de la mitjanit eren també els fills del seu temps: engendrats, m'enteneu?, per la Història. Això pot passar. Sobretot en un país que per si mateix ja és una mena de somni».

Com Gabriel García Márquez, Claudio Magris, Bernardo Atxaga, Jesús Moncada, etc., Salman Rushdie parteix d'una realitat personal concreta –cultural, històrica, política, geogràfica...– per fer-ne matèria literària. *Els fills de la mitjanit* és una novel·la colpidora que combina magistralment la tragèdia amb la comicitat, la fantasia amb l'humor, el compromís ètic i polític, un sentit i una confiança encara –ni que siga en el sentit resignat de Gramsci– per l'ésser humà, en contraposició dolorosa i combativa contra tots els autoritarismes. Com a resultat de tot plegat, hi ha una obra literària de primeríssima magnitud. Una novel·la inoblidable. N'és una bona prova els lectors que així ho han reconegut durant tres dècades. I amb això n'hi ha prou i de sobres, no? 🌐

**Ha superat les
barreres generacionals
i manté, quasi tres
dècades després,
una frescor
i un interès envejables**

ELS FILLS DE LA MITJANIT. SALMAN RUSHDIE.

BROMERA, 2008.

CORNELIA FUNKE:

«PLANTEM CARA ALS NOSTRES PERILLS I PORS EN EL TERRITORI SEGUR DE LES PÀGINES IMPRESSES»

EUGÈNIA MORER I SERRA

QUAN LA CONEGUDA ESCRIPTORA CORNELIA FUNKE TREBALLAVA D'IL·LUSTRADORA, TROBAVA A FALTAR ÉSSERS FASCINANTS SOTA EL SEU PLOMÍ. PER AIXÒ VA DECIDIR CREAR-LOS ELLA MATEIXA ESCRIVINT LLIBRES DE DRACS, FADES, CAVALLERS I MÀGICS LECTORS EN VEU ALTA. NO LI DEVIA

COSTAR GAIRE; LA IMAGINACIÓ D'AQUESTA ESCRIPTORA ÉS ADMIRABLE. I MÉS ENCARA HO ÉS LA SEVA CAPACITAT DE VIURE A DUES BANDES: CORNELIA FUNKE SAP DESCOBRIR ALLÒ FANTÀSTIC DEL NOSTRE MÓN I ALLÒ REAL DELS MONS DE TINTA.

El nom de Cornelia Funke trepitja fort en la narrativa del gènere fantàstic per als infants i joves. De fet, ja fa temps que l'escriptora alemanya es mou en terreny segur, sobretot des de la difusió internacional de la seva obra a través d'èxits com *El cavaller del drac* (1997), *El senyor dels lladres* (2000) i la recent i reeixida trilogia formada per *Cor de tinta* (2003), *Sang de tinta* (2005) i *Mort de tinta* (2007).

Però la producció de l'escriptora és molt més extensa. Si bé el denominador comú de la seva obra és la fantasia, Funke sap menar-la amb diferents registres. Mantinent sempre l'equilibri just entre realitat i fantasia que fascina els seus lectors, Funke posa a l'abast del lector mons ben diversos; per a cadascun dels llibres que ha escrit (més d'una quarantena) ha conegut un nen o nena que li ha confessat que «aquell» és el seu preferit. «Això és meravellós! Hi ha infants que volen llibres curts, d'altres de ben gruixuts, d'altres volen històries que parlin del seu món i d'altres les volen sobre llocs mai coneguts.»

PETITA COM UNA AMPOLLA DE LLIMONADA

Edicions Bromera està recuperant alguns dels bons títols de Cornelia Funke que han quedat a l'ombra dels seus best sellers.

Cornelia Funke ha despertat el gust per la lectura en nens i nenes de tot el món.

© Chris Van Hout

El lladre de gorres, que ja és a les llibreries, fa bullir entre les seves pàgines ingredients molt sucosos. La protagonista, Otilia (*Potilla* en l'original), la reina de les fades, ha perdut el regnat per culpa d'un lladre que els ha robat les gorres. I que es prepari el lladre perquè... quin caràcter que té la fadeta! «La història d'Otilia va ser una de les primeres que vaig escriure i recordo perfectament que em vaig divertir moltíssim amb la seua manera de fer rondinaire, la seva arrogància i la seva valentia, tot i que no és més alta que una ampolla de llimonada! En aquella època havia llegit molts contes de fades i m'encantava el tarannà entremaliat d'aquestes criatures. Per això

em vaig dir: per què no faig que un noi del nostre món, que s'ha d'estar al camp amb la tieta i els cosins espantosos, trobi una fada així i es converteixi en el seu protector i, a la vegada, en un heroi?» Un heroi que, d'altra banda, porta un nom gens gratuït: Artur. I és que el cicle artúric és un dels espais literaris més habituals de les lectures d'aquesta escriptora i, consegüentment, dels seus llibres: «Les llegendes artúriques són les meves històries preferides; el meu text predilecte és la versió de T. H. White titulada *Camelot* (*The Once and Future King*). Per això havia de batejar l'Artur com a Artur. També hi ha personatges que apareixen en *Igraine la valenta* que estan inspirats en aquest cicle. Ara ma-

Em vaig divertir moltíssim amb el fer rondinaire d'Otilia, la seva arrogància i la seva valentia, tot i que no és més alta que una ampolla de llimonada!

teix estic acabant una història de fantasmes en què l'heroi és un cavaller mort, que encaixaria molt bé a la Taula Rodona.»

En un escenari semblant, *No hi ha galetes per als follets* –un relat protagonitzat per «criatures d'orelles peludes i punxegudes» que Bromera publicarà en breu–, planteja qüestions ecològiques i ètiques, amb un final feliç que obre un punt d'esperança davant alguns panorames desoladors de la nostra realitat gens fantàstica. I és que les històries de fantasia «ens donen accés precisament a allò que la vida ens amaga: sabem de què van, quines són les normes del seu món, què ha d'aconseguir l'heroi i ens asseguren un final feliç. A través dels personatges podem plantar cara als perills i a les pors en un territori molt segur: el de les pàgines impreses i els mons imaginats. Allí sentim totes les emocions que coneixem de la realitat: l'amor i l'odi, la pena i l'alegria. Jugant els seus rols vivim moltes vides... cosa que en el fons tots desitjaríem, oi?».

«PER A ESCRIURE AQUEST LLIBRE, NO VAIG NECESSITAR FADES O GNOMS QUE M'ENCANTESSIN!»

I és que per a Funke «el món real té molt de màgia», cosa que demostra en llibres com *Allunyeu-vos de Mississipi*, un dels altres títols que a través de Bromera podrem llegir en la nostra llengua i que narra els esforços d'Emma, l'àvia

CORNELIA FUNKE (Dorsten, 1958) és pedagoga i ha treballat d'il·lustradora de llibres infantils.

Al final dels noranta va començar a escriure i des de llavors no ha parat.

Ha acumulat un èxit rere l'altre i les oportunes traduccions a l'anglès la van projectar en l'àmbit internacional. El 2005 es va traslladar amb la seva família a Los Angeles, on viu actualment. Els seus personatges s'han fet *reals* gràcies a algunes de les pel·lícules basades en les seves obres, com *Aparteu-vos de Mississipi!* (2006), dirigida per Detlev Buck, i *Cor de tinta*, que serà als cinemes el 2009.

Dolly, el veterinari, Leo i Max per protegir Mississipi, un cavall molt especial. El text és un petit retrat de les relacions humanes i animals, «una declaració d'amor cap a la vida senzilla i els seus encants». Cornelia Funke ens explica que va viure «molt temps al camp amb gossos, cavalls i molta mainada al meu jardí. I en un *modus vivendi* com aquest

també hi ha bé i mal, animals estimats i d'altres d'abandonats...».

Precisament infants i animals són també els protagonistes de *Greta i Mussol, cuidadores de gossos*, el relat esbojarrat de dues «passejadores» canines durant les vacances d'estiu.

UN XIUXIUEIG MULTILINGÜE

L'escriptora confessa per als lectors de *L'illa* una de les experiències més màgiques de la seva vida: imaginar que els seus personatges poden parlar moltes de les llengües de llocs del món que ella mai no ha visitat. Res de més proper a la realitat: les seves obres estan traduïdes a més de 40 llengües. «De vegades em poso davant els meus prestatges i em sembla sentir que els exemplars xiuxiuegen en les seves llengües. Malauradament jo no les puc parlar ni assaborir totes, però... almenys els meus personatges sí que poden! (*Riu.*) M'emociona pensar que aquests llibres menys coneguts, que publicarà Bromera, també els llegiran els infants que parlen la vostra llengua.»

Cabuseu-vos dins aquestes històries de Cornelia Funke que ara podem sentir xiuxiuejar en català. Com ens diu l'autora, anant de la maneta amb els seus personatges de tinta i ossos, «fins i tot pot ser que entenguem millor el nostre cor i el dels altres».

EL LLADRE DE GORRES. CORNELIA FUNKE.

BROMERA, 2008.

© Cornelia Funke

M'emociona pensar que aquests llibres menys coneguts, que publicarà Bromera, també els llegiran els infants que parlen la vostra llengua

© Martina Nömmel

ALTRES COLORES

EL PREMI NOBEL TURC ORHAN PAMUK TORNA A ESTAR D'ACTUALITAT AMB LA PUBLICACIÓ DEL SEU NOU LLIBRE, *ALTRES COLORES*. AQUEST VOLUM RECU-LL DIVERSOS ARTICLES DE GRAN VALOR QUE DESCOBREIXEN PER AL LECTOR LA PART MÉS PERSONAL DE PAMUK: EL DIA A DIA, LES RELACIONS FAMILIARS, LA MANERA DE VEURE EL MÓN O LA VISIÓ DE LA

LITERATURA. A MÉS, EL LLIBRE, QUE ES POSA A LA VENDA A NOVEMBRE, INCLOU CONFESSIONS DEL SEU POLÈMIC PROCÉS JUDICIAL; L'ÚNIC CONTE QUE HA ESCRIT, «MIRANT PER LA FINESTRA»; L'ELOGIAT DISCURS DE RECEPCIÓ DEL NOBEL, «LA MALETA DEL MEU PARE», I UNA MOSTRA DE LES SEUES PINTURES. US EN SUGGERIM ACÍ UN TAST.

Un ciutadà corrent que visqui en un país musulmà pobre i no democràtic –igual que un funcionari que s'escarrassés per arribar a final de mes en un país satèl·lit de l'antiga Unió Soviètica o en qualsevol altre país del Tercer Món– serà molt conscient de la peti-tíssima porció de la riquesa mundial que per-tany al seu país; també sabrà que viu sota unes condicions molt més dures que les persones com ell que viuen a Occident, i que la seva vi-da serà molt més curta. Però la cosa no s'acaba aquí, perquè en algun racó de la seva ment hi ha la sospita que la culpa de la seva misèria és del seu pare i del seu avi. És una gran llàstima que el món occidental pari tan poca atenció a l'aclaparadora sensació d'humiliació que experimenta bona part de la gent del món, humiliació que aquestes persones proven de superar sense perdre la raó, ni canviar de mane-ra de viure, ni caure en el terrorisme, l'ultranacionalisme o el fonamentalisme religiós. Les novel·les del realisme màgic sentimentalitzen la ximpleria i la pobresa d'aquesta gent, mentre que els escriptors de viatges, que busquen l'exòtic, són cecs per veure l'accidentat món privat d'aquesta gent, les indignitats que pateixen dia rere dia amb compassió i amb somriures afligits. No n'hi ha prou que Occident des-cobreixi en quina tenda de campanya, en quina cova en el port de quina ciutat remota un terroris-ta prepara la pròxima bomba; l'autèntic repté és entendre les vides espirituals de les persones pobres, humiliades i de-sacreditades que queden excloses de la seva societat.

Els crits de batalla, els discursos na-cionalistes i les impulsives operacions militars aconsegueixen el contrari del que es proposen. Les noves restriccions en els visats que han imposat els països occidentals a aquells que viuen fora de la Unió Europea, les mesures policials

Altres colors és el primer llibre de Pamuk des que va rebre el premi Nobel.

que limiten els moviments dels que vénen d'un país musulmà i d'altres països pobres no occidentals, les sospites generalitzades de l'is-lam i de tot el que no sigui occidental, les dia-tribes grolleres que identifiquen el terrorisme i el fanatisme amb la civilització islàmica, cada dia que passa ens allunyen més de la lucidesa i de la pau. Si un vell indigent d'una illa d'Istan-bul pot momentàniament aprovar l'atac ter-rorista contra Nova York, o si un jove palestí, cansat de l'ocupació israeliana, pot mirar amb admiració els talibans que tiren àcid a la cara de les dones, el que els impulsa no és l'islam ni allò que els idiotes en diuen la guerra entre Orient i Occident, tampoc no és la pobresa; és

la impotència nascuda d'una humiliació constant, el fet de no haver-se pogut fer entendre mai, de no haver pogut fer sentir la pròpia veu.

Quan es van trobar amb resistències, els rics modernit-zadors que van establir la República turca no van fer cap es-forç per entendre per què els pobres no els donaven suport; el que van fer va ser imposar la seva voluntat amb amena-ces legals, prohibicions i repressió militar. El resultat va ser que la revolució va quedar a mitges. Actualment, quan sento gent d'arreu del món que crida perquè Orient faci la guerra a Occident, tinc por que aviat el món seguirà el camí de Tur-

quia, que ha estat sotmesa gairebé d'una manera contínua a la llei marcial. Tinc por que l'autocomplaença i la petulància d'Occident portarà la resta del món pel camí de l'home del subsòl de Dostoievski, a proclamar que dos i dos fan cinc. No hi ha res que faci augmentar tant l'ajuda als *islamistes* que tiren àcid nítric a la cara de les dones com la negativa d'Occident a entendre la ira del condemnats.

**Les diatribes grolleres
que identifiquen
el terrorisme
i el fanatisme amb
la civilització islàmica,
cada dia que passa
ens allunyen més de
la lucidesa i de la pau**

ALTRES COLORES. ORHAN PAMUK.

BROMERA, 2008.

ENRIC SENABRE:

«LA CONVIVÈNCIA ÉS EL GRAN REpte DEL SEGLE XXI»

VÍCTOR MACEDA

EDUCACIÓ PER A LA CIUTADANIA, UNA ASSIGNATURA QUE HA NASCUT ENVOLTADA DE POLÈMICA, S'ESTRENA AQUEST CURS A LES NOSTRES AULES. AMB AQUEST MOTIU, ENRIC SENABRE, PROFESSOR D'ÈTICA I FILOSOFIA EN SECUNDÀRIA, PUBLICA *EL SABOR DE LA CIUTADANIA*,

UN LLIBRE EN QUÈ EL LECTOR ESDEVÉ UN ALUMNE MÉS I VA DESCOBRINT, DE MANERA AMENA, ELS CONTINGUTS DE LA MATÈRIA. SENABRE, AUTOR DE *MIRA LA TELE... I PENSA-HI!*, DEMOSTRA QUE TAN SOLS ES TRACTA D'EXPLICAR ELS DRETS I ELS DEURES.

—*En el vostre llibre, un alumne es pregunta «què és això de la ciutadania?». Li sona estrany...*

—El nom, perquè quan coneixen els continguts, s'adonen que ja han parlat d'això en diferents assignatures, en tutories i en xarrades. De fet, ens uns altres països s'anomena Convivència, Educació cívica, Formació democràtica, Educació pels drets humans...

—*N'hi ha que defensen l'objecció a Educació per a la ciutadania perquè, diuen, és un catecisme socialista. Més enllà del matrimoni homosexual i els anticonceptius, però, quins continguts resulten punxeguts?*

—Ben pocs. Potser els relatius a l'educació afectivosexual, autoestima o convivències, però justament aquests han estat *suavitzats* en el currículum estatal i eliminats, per exemple, en el valencià. En realitat, jo pense que el problema no són els continguts, sinó la pèrdua del control sobre l'educació moral, control que alguns han administrat amb mà de ferro durant segles.

—*Gerard, el professor protagonista, parla de temes com ara el racisme i la immigració. Educació per a la ciutadania afavorirà la bona convivència dins de les aules multiètniques?*

—Aquest és el gran repte del segle XXI, però, per desgràcia, dubte que una assignatura d'una hora setmanal pugui aconseguir-ho. O ens hi posem tots, la comunitat educativa i els mitjans de comunicació i les institucions, o aquest factor pot convertir-se en un problema. Llibres com aquest faciliten que professors de diferents matèries incloguen la formació ciutadana a les aules. El pitjor que podria passar és creure que aquest objectiu només afecta una assignatura, perquè, com diu un refrany africà: «Per educar a un individu cal tota la tribu».

Senabre ha elaborat una eina pràctica per a la nova assignatura.

—*Un dels aspectes que en el llibre genera més enrenou és la discriminació positiva. Costarà de fer veure als joves que, en moltes ocasions, és necessària?*

—I tant! Aquest és un tema que toca la nostra sensibilitat directament, i en el cas de les dones, que és el que tracta el llibre, més encara, perquè entren en joc estereotips i prejudicis molt arrelats socialment. Però és imprescindible, i ací cal molta pedagogia política per a explicar les situacions de desigualtat social, i superar-los.

—*Fins i tot parleu de les noves tecnologies. Aviseu que poden fomentar el nostre egoisme...*

—...O la solidaritat, i aquesta és la idea que vull mostrar: és millor que l'escola transforme l'educació amb la introducció de les TIC (Tecnologies de la Informació i la Comunicació), que no abandonar aquest terreny a les lleis del mercat o als interessos més baixos.

—*Les classes de Gerard són molt participatives i divertides. Penseu que habitualment són així?*

—Han de ser així. Aquests continguts han d'anar d'acord amb uns procediments i una metodologia lligats al diàleg, l'escolta activa i la participació. Per adoctrinar ja estan els d'abans, els que no volen soltar el mànec.

—*Trobeu que l'assignatura s'allargarà en el temps, o que passarà el mateix que amb les lleis educatives, que patirà les maltempsades de la política?*

—D'una manera o d'una altra, com a assignatura o transversalment, amb aquest nom o un altre, de segur que estarà present en l'educació, perquè, de fet, aquest és l'objectiu prioritari de qualsevol sistema educatiu: formar ciutadans lliures, responsables i participatius.

El problema no són els continguts, sinó la pèrdua del control sobre l'educació moral, control que alguns han administrat amb mà de ferro durant segles

EL SABOR DE LA CIUTADANIA. ENRIC SENABRE.

BROMERA, 2008. EDICIÓ EN CASTELLÀ EN ALGAR EDITORIAL.

Actualitat - Reportatges - Entrevistes - Novetats editorials
24 hores al dia, 7 dies a la setmana

www.vilaweb.cat/lletres

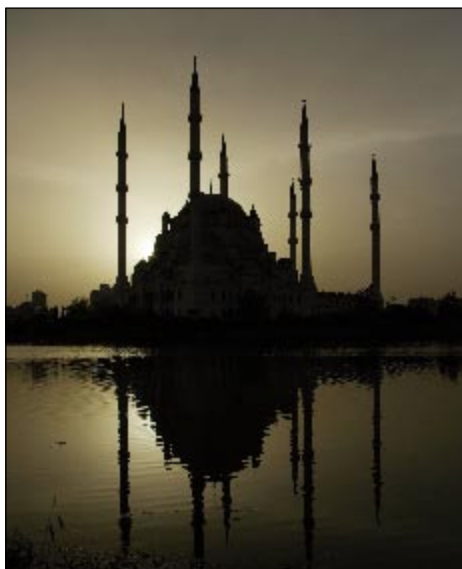
TOTS ELS COLORES DE TURQUIA

PERE CALONGE

ARA FA TOT JUST UN ANY, L'ESCRITOR BALTASAR PORCEL TANCABA LA PARTICIPACIÓ DE LA CULTURA CATALANA COM A CONVIDADA D'HONOR DE LA FIRA DEL LLIBRE DE FRANKFURT, EN UNA CERIMÒNIA EN QUÈ S'ESCENIFICAVA EL RELLEU DE LA CULTURA TURCA –CONVIDADA D'HONOR DE L'EDICIÓ D'ENGUANY–

EN LA FIGURA DE L'ESCRITORA ELIF ŞAFAK. UNA ELECCIÓ, LA D'AQUESTA AUTORA QUE VIU ENTRE ISTANBUL I ELS ESTATS UNITS, QUE VOLIA SER UN PRIMER MISSATGE D'OBERTURA DE CARA A L'EXTERIOR, I UN PRELUDI DEL QUE SERÀ LA PARTICIPACIÓ TURCA A LA FIRA.

Turquia se sap observada, especialment des de la Unió Europea. El respecte pels drets humans, per la diversitat interior, la llibertat d'expressió o l'encaix de l'islamisme polític dins de la cristianíssima *vella Europa* són alguns dels aspectes que –encara ara– hi desperten recels. Per això, la presència turca a Frankfurt haurà de servir de plataforma publicitària més enllà de les qüestions estrictament relacionades amb el sector del llibre, les editorials i les traduccions –una qüestió que ja estava present en la voluntat de la participació catalana de l'any passat, i que tornarà a estar, intuïm, en la xinesa de l'any vinent. Un interès evident, tant si s'atén a les declaracions d'intencions prèvies –«integració cultural amb Europa» o «suport a la candidatura d'Istanbul com a Capital Europea de la Cultura el 2010», per exemple– com a les primeres propostes concretes que es coneixen del programa, començant per l'eslògan que s'ha triat per a l'ocasió: «*Turkey in all its colours*».

Turquia vol destacar a Europa per la seua literatura i per la seua cultura.

AUTORS MOLT ESPERATS

Un programa que encetarà l'escriptor Orhan Pamuk, encarregat de fer el discurs inaugural d'un esdeveniment en què 350 autors i traductors turcs presentaran els seus treballs a editors de tot el món, tant a Frankfurt com en altres ciutats alemanyes. Una llista de noms extensa que combina els consagrats amb els que pertanyen a generacions més recents: a més de Pamuk i Şafak –els que tenen més repercussió internacional ara mateix– hi estaran presents autors com Enis Batur, Murathan Mungan, Eréndiz Atasözü,

Nazlı Eray o Feridun Zaimoğlu, entre altres. L'atenció, tanmateix, sembla fixada en un punt concret: mentre el comitè organitzador per part de Turquia posa especial èmfasi a destacar que la llista és respectuosa amb la diversitat cultural turca, la premsa alemanya posa el focus a confirmar aquestes insistent promeses, i a comprovar si finalment serà realitat la presència anunciada d'autors armenis com Migirdic Margosyan o Jaklin Celik, d'autors kurds com Lal Lales o Seyhmus Diken, o de jueus com Mario Levi.

MÉS QUE LITERATURA

El fet, però, és que el programa preveu un total de 265 activitats, moltes de les quals van més enllà de l'àmbit estrictament literari per obrir-se a altres camps de la cultura com la música o el cinema. El projecte *Huzur*, per exemple, que unirà els textos de la novel·la homònima d'Ahmet Hamdi Tanpınar amb la música del *Busa State Choir for Classical Turkish Music*; o la interpretació de poemes de Goethe –del *West-Eastern Divan*–

per part d'un muezzi d'Istanbul i sota la direcció del compositor Kudsi Erguner. Abans, haurà tingut lloc un simposi internacional sota el títol d'*Imaginary West: Thinking Across Civilization*, una bona mostra de l'interès alemany per presenciar el debat que se suposa que hi ha ara mateix entre la intel·lectualitat turca sobre les possibilitats d'integrar islamisme polític i modernitat. No s'ha d'oblidar l'oportunitat que representa Frankfurt també per a Alemanya, on la turca –amb més de dos milions i mig de residents– és la principal colònia estrangera del país.

La presència turca a Frankfurt haurà de servir de plataforma publicitària més enllà de les qüestions estrictament relacionades amb el sector del llibre, les editorials i les traduccions

L'ESSÈNCIA D'ORHAN PAMUK

ALÍCIA TOLEDO

ORHAN PAMUK HA MARCAT UN PUNT D'INFLEXIÓ EN EL PANORAMA LITERARI TURC. BROMERA, L'EDITORIA D'AQUEST AUTOR EN LA NOSTRA LLENGUA, JA HA PUBLICAT EN LA COL·LECCIÓ «L'ECLÈCTICA» ELS LLIBRES *ISTANBUL, CIUTAT I RECORDS*; *EL CASTELL BLANC* I *EM DIC VERMELL*. A NOVEMBRE SERÀ EL TORN D'*ALTRES COLORS* (EDICIÓ SIMULTÀNIA EN CASTELLÀ EN MON-

DADORI), EL PRIMER LLIBRE QUE PUBLICA PAMUK DESPRÉS DE REBRE EL PREMI NOBEL. AQUEST RECURS DE NO-FICCIO ÉS UNA MENA DE CALAIX DE SASTRE ON L'AUTOR GUARDA LES SEUES PERTINENCES MÉS ÍNTIMES: DE COSES INSIGNIFICANTS A REFLEXIONS UNIVERSALS, TOT PASSANT PER MANIES PERSONALS, FRAGMENTES DEL SEU DIARI, FOTOGRAFIES I DIBUIXOS.

Orhan Pamuk (Istanbul, 1952) és l'autor actual més destacat en llengua turca. La seua obra ha estat traduïda a una quarantena d'idiomes i publicada en un centenar de països diferents. Ha rebut nombrosos premis internacionals, com el Grinzane Cavour a Itàlia, l'Internacional IMPAC de Dublín o el de la Pau dels llibreters alemanys. El Nobel de Literatura, el va convertir, l'any 2006, en el primer escriptor turc que assolía aquesta distinció.

Pamuk, que confessa ser un escriptor molt lent (setanta-cinc pàgines l'any amb una mitjana de nou o deu hores de treball diari), ha escrit totes les seues obres a l'estudi que té al barri de Nisantasi, amb una finestra que dona al Bòsfor. I això, d'alguna manera, és molt significatiu, ja que aquest llegendari estret, segons com es mire, separa o uneix —o tal vegada les dues coses alhora— els continents d'Europa i d'Àsia.

AL MARGE DELS FANATISMES

El Nobel turc no ha cessat d'afirmar-se com a conciliador entre Orient i Occident, capaç de denunciar qualsevol forma d'extremisme. No debades, va ser processat al seu país, amb l'excusa d'unes al·lusions fetes en una entrevista a les matances d'armenis i kurds a mans dels turcs.

La bona qüestió és que, en una època polaritzada per l'enfrontament entre el fanatisme capitalista-cristià i el fanatisme islàmic, Pamuk resplendeix com l'exemple perfecte de musulmà laic. I és en aquest sentit que el Nobel turc ha declarat més d'una vegada: «la meua experiència vital m'ha mostrat que allò que uneix realment els éssers humans no és

ni la religió, ni la política, ni la nació; és el so del cor, la música dels cossos [...], en aquest sentit, les melodies de les cultures occidental i oriental no són dues coses tan diferents».

La voluntat de l'autor de mostrar, també d'una manera explícita, el xoc entre modernitat i tradició és, però, més que una qüestió d'actitud personal. Es tracta d'una constant en la seua obra. Així ho explica l'escriptor i amic del Nobel turc Juan Goytisolo: «Pamuk no escriu novel·les històriques, sinó que troba la modernitat en el passat, i la projecta a l'avui». Però aquest no és l'únic eix temàtic que recorre la seua obra. Hi ha també la qüestió dels colors. I així ho deixen veure bona

part dels títols de les seues novel·les: *El castell blanc*, *El llibre negre*, *Em dic Vermell*...

PINTAR AMB LES PARAULES

L'interés per la pintura torna a mostrar-se ara en el títol d'*Altres colors*. I també es manifesta en algunes reflexions de l'autor que apareixen en el pròleg: «des del moment que un escriptor fa servir les paraules com es fan servir els colors en

pintura, pot començar a veure com és de meravellós i de sorprenent el món, i trenca els ossos del llenguatge per trobar la seua pròpia veu».

Altres colors recull, en un únic volum, articles en què es pot trobar gairebé de tot. L'obra conté escriptura autobiogràfica, humor, anàlisi política, el Pamuk crític i moltes altres meditacions. Tot plegat, aquesta aposta per la no-ficció ens ofereix un punt de vista diferent de les obsessions que recorren la vida de l'autor. És en aquest sentit que declara en les primeres pàgines: «aquest és un llibre fet d'idees, d'imatges i de frag-

**El Nobel turc
no ha cessat
d'afirmar-se com
a conciliador entre
Orient i Occident,
capaç de denunciar
qualsevol forma
d'extremisme**

ments de vida que encara no han trobat la manera de formar part de les meues novel·les».

Alguns del més valuosos fragments de crítica d'aquest recull parlen de Dostoievski, Rushdie o Highsmith. Però, a més de reflexions sobre cultura d'alta volada, Pamuk toca temes que ens arriben fàcilment a tots. Reflexiona en aquestes pàgines sobre anècdotes com ara el seu primer passaport i ens fa partícips de les emocions que li van suscitar la primera vegada que va viatjar a altres països europeus o la mort del seu pare; també hi tracta la relació d'amistat que manté amb la filla, Rüya; o les diferències i les semblances entre la vida a Istanbul i a Nova York. I és que, com declara l'autor: «per a mi parlar d'Istanbul o ocupar-me dels meus llibres, autors i quadres preferits sempre ha sigut una excusa per parlar de la vida».

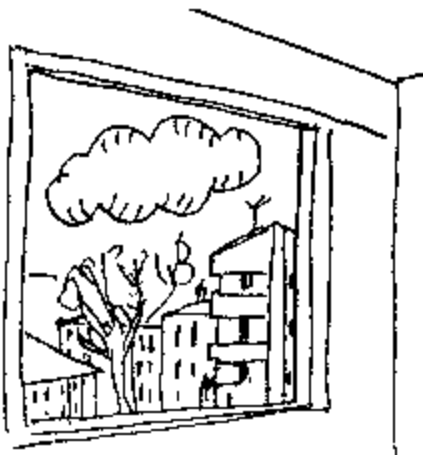
EL SEU ÚNIC CONTE: 'MIRANT PER LA FINESTRA'

Així mateix, en *Altres colors* trobarem algunes de les claus de l'escriptura de les principals novel·les de l'autor i el seu recent i polèmic procés judicial. L'obra inclou l'únic conte de l'escriptor fins al moment –*Mirant per la finestra*–, l'elogiat discurs de recepció del Nobel *La maleta del meu pare* i una mostra de les pintures de Pamuk. *Altres colors* és el

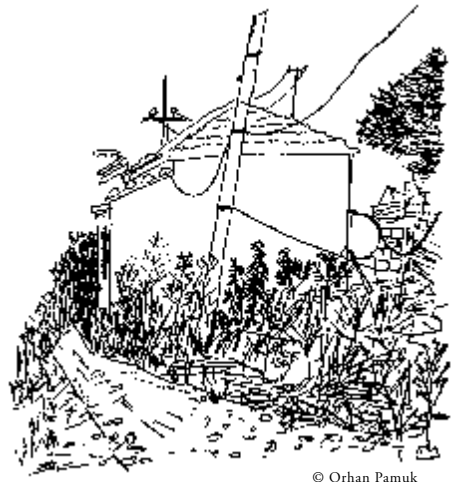
primer gran recull de l'obra fins ara dispersa de l'autor. El resultat és una galeria de Pamuks.

Orhan Pamuk assegura que aquest és un llibre diferent del publicat a Turquia amb el mateix títol fa vuit anys, perquè mentre que aquell va prendre la forma d'una col·lecció, aquest «és un llibre fet només de fragments», format com una seqüència de fragments autobiogràfics, de moments i de pensaments. Hi ha una clara voluntat autobiogràfica –més o menys disfressada– i també de posar tot això junt com si fóra una narració contínua. I és que el Nobel turc ha volgut donar un centre, una estructura i un sentit a tot plegat. I reivindica aquesta feina d'edició creativa més enllà de l'esforç de l'escriptura mateixa.

El compendi de textos que es publica ara servirà d'antesala a la novel·la *El museu de la innocència*, un treball que l'autor turc ha publicat fa molt poques setmanes en la seua llengua i que arribarà a les nostres llibreries –com sempre, de la mà de Bromera– el 2009. *El museu de la innocència* constitueix un viatge a l'ancestral cultura otomana. Però en aquesta novel·la, el passat otomà ix a la llum amb una nova disfressa, perquè, com afirma el mateix Pamuk: «traure el passat a la llum és un do de l'ésser humà, però aquest passat no es pot transportar tal com era en un principi. El passat mai reapareixerà així, sinó amb una altra disfressa, amb un altre aspecte».

Altres colors és
el primer gran recull
de l'obra fins ara
dispersa de l'autor.
El resultat és
una galeria de
Pamuks

© Orhan Pamuk

parla'm *en valencià*

Jo parle en valencià.
Per què no ajudar a
parlar-lo a altra gent?

Per a Fosa és gratificant ser voluntària i ha fet nous amics parlant en valencià

- ✓ 1 hora a la setmana
- ✓ Fes amics
- ✓ Coneix altres cultures

v voluntariat pel valencià

Tel. **902 430 237**
www.voluntariatpelvalencia.org

Associació de
**escola
valenciana**
FEDERACIÓ
DE RESSALTAMENT
PER LA LlENGUA

Associació de
bancaixa
el compromís amb

Obra Social
INICIATIVA SOCIAL

EL PLANETA I TU

CAROL BORRÀS

BROMERA PUBLICA *EL PLANETA I TU*, DE MARIA JOSEP PICÓ, UNA GUIA PERQUÈ ELS MÉS JOVES CONEGUEN MANERES DIFERENTS, ÚTILS I MOLT SENZILLES, DE PROTEGIR EFICÀÇMENT EL NOSTRE ENTORN. AMB UN LLENGUATGE CLAR I ENTRETINGUT, PERÒ ALHORA RIGORÓS, L'AUTORA EXPLICA ELS REPTES

AMBIENTALS QUE MANTENEN EN ESCAC LA TERRA I ENGRESCA AMB ÈXIT ELS LECTORS A ESCOLLIR UN ESTIL DE VIDA RESPECTUÓS AMB EL MEDI AMBIENT. A MÉS, AQUESTA PUBLICACIÓ VE ACOMPANYADA D'UNA NOVA INICIATIVA: LA PÀGINA WEB ECOBROMERA, UN ESPAI ECOLÒGIC INTERACTIU.

Cada any es perden boscos tropicals equivalents al doble de la superfície d'Irlanda; una de cada sis persones no disposa d'aigua potable al món mentre que d'altres poden consumir-ne 250 litres; gastem el petroli produït per la Terra en un milió d'anys, i cada valencià aboca a l'atmosfera 6,3 tones de CO₂. Totes aquestes dades, les podem trobar en *El planeta i tu*, el nou títol de la col·lecció «El Nord», adreçada als més joves, que, lluny de ser un compendi de xifres i dades alarmants sobre el deteriorament del medi ambient –tot i que ho són– és una veritable eina perquè els joves entenguin la tasca de preservar el nostre entorn, *malalt* precisament per la nostra acció, i s'hi impliquen.

Cuidar el medi ambient és cosa de tots, com palesa El planeta i tu.

nentment rellevant. Precisament el que pretén el llibre és soterrar la idea que la solució no està al nostre abast. Sense obviar que les principals mesures que s'han de prendre corresponen a governs nacionals o comunitats internacionals, Picó encoratja els joves a seguir una sèrie de pràctiques que poden canviar el món pas a pas, especialment pel que fa a la manera de percebre'l i viure-hi. Potser no resulta important a primera vista el fet

de reciclar els nostres residus, fins i tot de disminuir-ne la quantitat, però si pensem que així contribuïm a baixar els 600 kg que produïm durant l'any, és possible que la nostra percepció canvie. Aquest senzill mecanisme és el que empra *El planeta i tu*.

LA SOLUCIÓ, AL NOSTRE ABAST

L'autora parteix d'una anàlisi prèvia de la situació actual, de les prioritats ambientals de la Terra, a través d'una sèrie de dades i exemples com els esmentats abans, que evidencien com és de devastador el nostre model econòmic, no solament respecte a l'entorn sinó també envers els nostres congèneres menys afavorits. Sense disfressar cap dada però evitant caure en l'alarmisme, *El planeta i tu* mostra una realitat difícil però no insuperable, que requereix la implicació de tots i, especialment, de les generacions que heretaran el món que nosaltres deixem enrere.

D'una manera clara, Picó posa damunt la taula les conseqüències que pateix la Terra per l'acció, directa o indirecta, de l'ésser humà, per proposar després 75 idees que afavoreixen el desenvolupament sostenible. Aquestes iniciatives, que *a priori* poden resultar insignificants, adquireixen una importància fonamental quan es fan realitat, ja que, sumades a moltes altres, tenen un resultat sorprenentment rellevant.

PROPOSTES INTERACTIVES

Bromera, una empresa compromesa amb el desenvolupament sostenible, ha volgut, a més, acompanyar l'edició d'aquest llibre amb una nova iniciativa: l'espai web interactiu Ecobromera (<http://eco.bromerajove.com/>). Aquest nou fòrum permet als més joves ampliar la informació respecte a la conservació del medi ambient, formular dubtes sobre el tema a Maria Josep Picó o conèixer les iniciatives més interessants de particulars o grups ecologistes. L'editorial també ha posat en marxa un concurs (les bases, en el

mateix web) per a guardonar aquelles accions ecològiques que, individualment o col·lectivament, es plantegen des dels centres educatius. Tot plegat, amb la intenció d'estimular i fer efectiva la implicació del jovent en la protecció i el respecte del medi ambient, cabdal per al seu propi futur.

Des de l'espai web interactiu Ecobromera s'ha posat en marxa un concurs per a guardonar accions ecològiques

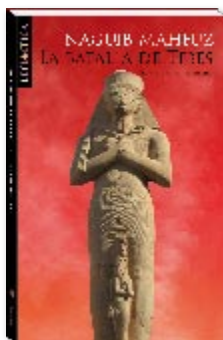
EL PLANETA I TU. MARIA JOSEP PICÓ.

BROMERA, 2008.

EL NIL, TESTIMONI DE BATALLES AMB HISTÒRIA

ANDREA R. LLUCH

«LA CIUTAT DE LES CENT PORTES», AIXÍ ÉS COM EL GRAN POETA GREC HOMER VA DESCRIBRE L'ANTIGA CIUTAT DE TEBES, PER LA SEUA ENORME BELLESA I MAJESTUOSITAT. I ÉS PRECISAMENT EN AQUESTA CIUTAT EGÍPCIA ON EL PREMI NOBEL NAGUIB MAHFUZ ENS

TRANSPORTA AMB L'ESSÈNCIA DE LES GRANS NOVEL·LES ÈPIQUES. UN RELAT QUE ENS PERMET CONÈIXER ELS SECRETS MILLOR GUARDATS PER UNA DE LES CIVILITZACIONS MÉS ENIGMÀTIQUES DE LA NOSTRA HISTÒRIA. PARLEM DE L'IMPERI FARAÒNIC.

Pau, tranquil·litat... Un ambient càlid que t'abraça amb tanta força que t'impedeix avançar. Et quedes quiet, mirant al teu voltant i admirant la grandiositat d'aquell paratge. Ens trobem a l'antiga ciutat de Tebes, que fins que va desaparèixer el 88 aC, va ser centre neuràlgic de l'antic Imperi Faraònic. Palaus, edificis monumentals i temples religiosos imponents es van instal·lar durant segles per aquestes terres a les vores del riu Nil. Aquesta magnificència li va valdre més d'una vegada el títol de capital de l'Antic Egipte. Actualment, són tan sols alguns records els que queden d'aquella mítica ciutat que s'estén per les poblacions modernes de Luxor i Karnak. Records que l'autor de *La batalla de Tebes*, Naguib Mahfuz, aconsegueix transformar en realitat. Així, com si d'un somni es tractara, el relat et permet tocar amb les mans la terra àrida de dins dels jardins de palau. O sentir amb la planta dels peus la terra fèrtil llepada per les aigües del Nil.

EGÍPCIS CONTRA HIKSES

La batalla de Tebes transcorre en el període de dominació dels hiksés, terme hel·lènic que significa 'governants estrangers'. I és que, a hores d'ara, encara no se sap amb precisió l'origen d'aquests governants que durant la xv i la xvi dinastia van governar Egipte. Els hiksés, tot i que s'adaptaren a la perfecció als costums i la cultura egípcis, mai no van ser ben vistos pels seus subordinats. Durant el temps que va durar el seu mandat, l'hostilitat que imperava entre ambdues civilitzacions era més que evident. Així, un rebull de sentiments nacionalistes confrontats recorrien els carrers, les muntanyes, l'aigua del Nil i l'arena del desert d'Egipte. Davant d'aquesta situació de crispació s'inicia la novel·la. Es

tracta d'una primera part que porta per títol «Sequenre», en referència al monarca egípciu que per aquell temps governava el Baix Egipte. I és que els hiksés, a canvi de regals i de favors, van deixar fins l'últim moment que aquest reducte de poder egípciu continuara vigent, fins que la situació es tornà insostenible i el faraó hiksés ordenà envair Tebes i matar el monarca. «Deu anys després», la segona part de la novel·la, la família del que fóra monarca de Tebes inicia la venjança amb Ahmosis al capdavant. Una venjança que culmina en «La batalla d'Ahmosis», l'enfrontament que ens condueix a la conclusió d'una història amb final agredolç.

UNA HISTÒRIA EMOCIONANT

Són molts els crítics que s'aventuren a afirmar la possibilitat que Naguib Mahfuz realment estiguera denunciant actes de colonialisme més actuals. Així, els hiksés ben bé podrien ser els anglesos. Siga com siga, per a Mahfuz allò important no era descriure la batalla de Tebes amb gran rigor històric, sinó bastir una obra que captivara des del primer moment. Aventures, traïcions, amors impossibles, paisatges d'ensomni, descripcions al detall, llenguatge minuciós... Un relat que té tots els ingredients necessaris per a ser una gran novel·la èpica. I és que no podíem esperar menys d'aquest autor guardonat el 1988 amb el Premi Nobel de Literatura. Juntament amb *El lladre i els gossos*, *La maledicció de Ra*, *Akhenaton, el rei heretge*, *Radubis*, i *El carreró dels miracles*, *La batalla de Tebes* és la sisena novel·la que Edicions Bromera edita d'aquest gran escriptor.

La maledicció de Ra, *Akhenaton, el rei heretge*, *Radubis*, i *El carreró dels miracles*, *La batalla de Tebes* és la sisena novel·la que Edicions Bromera edita d'aquest gran escriptor.

Aventures, traïcions,
amors impossibles,
paisatges d'ensomni...
per a una gran
novel·la èpica

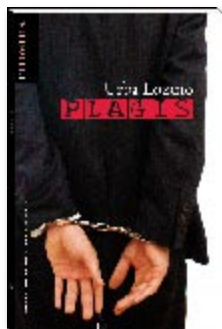
LA BATALLA DE TEBES.

NAGUIB MAHFUZ. BROMERA, 2008.

PLAGI A LA VIDA, HOMENATGE A LA LITERATURA

PEP LOZANO

JUGAR AMB LA INTEL·LIGÈNCIA DEL LECTOR I EL SEU NIVELL CULTURAL ÉS UNA ACROBÀCIA LITERÀRIA EN QUÈ ES TRASLLUEIX LA GENIALITAT D'URBÀ LOZANO, L'AUTOR D'AQUESTA XARXA D'HISTÒRIES PERSONALS QUE S'ENTRECUEIXEN, SE SEPAREN I ACABEN ENCAIXANT COM LES PECES D'UN TRECACLOSQUES. L'ESCRITOR D'ALGINET VA ACONSE-

GUIR EL PREMI DE NARRATIVA CONSTANTÍ LLOMBART CIUTAT DE VALÈNCIA 2007 AMB AQUESTA NOVEL·LA, EN LA QUAL UN ASSASSINAT I UN MISTERIÓS PLAGI DESENCADENEN UN ENTRAMAT DE RELACIONS ENTRE PERSONATGES MARCADES PER ODIS, OBSESSIONS I DESITJOS SOTA UNA ATMOSFERA D'HUMOR I EROTISME QUE OFEGA LA TRAGÈDIA.

Carles Llorenç, el protagonista de *Plagis*, és un escriptor consolidat que es veu sobtat per dos fets inhòspits aparentment sense relació: d'una banda, la concessió d'un premi literari en què no ha concursat i que a més pertany a una obra plagiada; i, de l'altra, el cruel assassinat d'una fervent admiradora secreta a qui coneix més del que afirma a la policia. A partir d'aquests fets, la història s'esmicola en diferents escenes ambientades a Terrassa, València i Mallorca, amb un acurat respecte per les formes dialectals i la fraseologia de cada territori en els diàlegs, i passatges que evocuen els gèneres negre i policíac, la novel·la de caire intimista o el guió cinematogràfic.

Els amors de la joventut, les rellicades passionals, els tràngols de l'adolescència o la solitud de la viduïtat constitueixen el flux de la consciència dels personatges, a la qual podem accedir gràcies al mestratge de Lozano en la introspecció psicològica i el monòleg interior. Així, el narrador deixa que aquests es mostren per si mateixos, al temps que introdueix reflexions i comentaris espontanis al fil de la narració, sobre tot a l'hora d'evidenciar la discriminació sociolingüística de la llengua en situacions quotidianes. De fet, la presència d'un narrador sorneguer i irònic vesteix les tragèdies personals d'humor i gràcia expressiva, mitjançant la riquesa lèxica de cadascun dels capítols, les enginyoses i divertides metàfores, i una acurada naturalitat del llenguatge col·loquial i popular en els diàlegs.

En aquest sentit, la descripció fidel, minuciosa i exuberant dels escenaris

El tren de Sóller és un escenari recurrent en la novel·la.

on ocorre l'acció, bé siga l'ambient nocturn dels dijous als pubs del barri valencià de Benimaclet al final dels vuitanta, o bé l'idíl·lic recorregut del popular tren de Sóller a Palma, confereix una gran versemblança i originalitat a la narració, no exempta d'elaborades imatges eròtiques en les quals els detalls carnals no superen els afectius.

ORIGINAL O PLAGI?

D'altra banda, l'obra fa honor al seu títol amb la incorporació emmascarada de fragments d'altres novel·les contemporànies, tal com descobreix l'autor en la nota que conclou el llibre. A més, estableix una interacció amb el lector a través d'intertextualitats dins el relat mateix, jocs retòrics amb el llenguatge o situacions i descripcions paral·leles que se succeeixen al llarg del relat.

El títol mateix de l'obra també contrasta amb el rebuig manifest que es fa dels tòpics lingüístics i culturals, i la recerca incessant de situacions còmiques i girs inesperats sense

eixir dels llinars de la realitat quotidiana, que, d'aquesta manera, també és objecte de plagi. Així, assistim a un plagi múltiple dins i fora de la història que desemboca en una reflexió sobre l'ús que fem dels nostres patrons culturals i literaris, sota una trama de vides que es converteixen en literatura des del moment de la seua existència.

**L'obra fa honor
al seu títol amb
la incorporació
emmascarada de
fragments d'altres
novel·les
contemporànies**

PLAGIS. URBÀ LOZANO.

BROMERA, 2008.

LA CIÈNCIA MÉS DIVERTIDA PER A JOVES LECTORS

JOAN ANDRÉS

DINS DE L'ÀMPLIA VARIETAT DE MATERIALS COMPLEMENTARIS ALS LLIBRES DE TEXT QUE EDICIONS BROMERA OFEREIX A LA COMUNITAT EDUCATIVA, «EL CLUB DE LA CIÈNCIA», LA NOVA COL·LECCIÓ QUE ARA IX A LA LLUM, OMPLI UN BUIT QUE ERA ABSOLUTAMENT NECESARI ATENDRE. AQUESTA SÈRIE, LA FORMEN OBRES DE QUALITAT CONTRASTADA I ATRAC-

TIVES PER ALS JOVES LECTORS, QUE OFEREIXEN UN TRACTAMENT RIGORÓS I DIDÀCTIC DELS CONTINGUTS FONAMENTALS RECOLLITS EN EL CURRÍCULUM DE CONEIXEMENT DEL MEDI DEL CICLE MITJÀ DE PRIMÀRIA I QUE, SENS DUBTE, SERAN UNA EINA MOLT PROFITOSA TANT PER AL PROFESSORAT COM PER A LES FAMÍLIES MATEIXES.

A mitjan camí entre la literatura infantil, el llibre de text i la divulgació científica, «El Club de la Ciència» desperta la curiositat pel saber entre un públic infantil sovint desmotivats envers la lectura i avorrit de la ciència convencional que els ofereix l'escola. Sabem que no n'hi ha prou de tenir uns coneixements, sinó que, a més, és necessari saber transmetre'ls, i això està plenament aconseguit en aquesta col·lecció, que ofereix qualitat literària i continguts relatius al camp científic escrits d'una manera divertida, lúdica i molt entenedora. Víctor Raga és el responsable d'aconseguir aquest objectiu, que remarquen les il·lustracions magnífiques de Montse Español.

UNS LLIBRES MOTIVADORS I DIDÀCTICAMENT ÚTILS

Per als mestres i les famílies, els continguts dels llibres de la col·lecció «El Club de la Ciència» seran molt útils com a eina de treball, mentre que per a l'alumnat es convertiran, sens dubte, en una divertida manera d'aprendre. Cada títol contextualitza, dins de l'engrescadora història que explica, uns continguts científics concrets, que presenta al lector explícitament en la coberta posterior, mentre que al final de cada llibre, un apartat especial anomenat «Els experiments

del senyor Cantalombardi» permetrà als possibles lectors experimentar d'una manera pràctica alguns aspectes d'allò que han llegit.

Així, els llibres d'aquesta col·lecció seran especialment útils perquè demostrin que el treball interdisciplinari, tan important en els sistemes pedagògics d'aprenentatge actuals, és possible, i que la ciència i la literatura no són incompatibles.

GUANYAR LECTORS

Però hem de pensar que, avui en dia, els mitjans audiovisuals es presenten amb tanta força i poder d'atracció davant els nostres alumnes que aquests, llevat de casos molt determinats, difícilment s'acostaran a un llibre perquè sí. Per tant, cal que els motivem a la lectura, posant de la nostra banda tots

els mitjans que tinguem a l'abast. En aquest sentit, us presentarem possibles estratègies que, si les organitzem d'una manera lúdica i agradable, ens ajudaran a aconseguir el nostre objectiu:

- Presentar d'una manera especial el primer llibre de la col·lecció serà un bon començament. Per a aconseguir-ho podem usar el misteri i la sorpresa. A tall d'exemple us suggerim una presentació: quan estiguem en classe de Coneixement del medi i anem a tractar el tema del sistema solar, explicarem als xiquets i a les xiquetes que començarem el tema veient un DVD que tenim preparat en el laboratori i que després, quan es faci fosc, farem una sessió d'exploració de la Lluna amb el telescopi de l'escola. Així és que, sense més ni més, ens n'anem al laboratori, preparem el telescopi per a la sessió de la nit i després passem a l'aula d'audiovisuals on veurem el DVD i debatrem sobre el tema. En acabant, ens n'anirem a casa. Al final de la vesprada, ens tornarem a trobar al laboratori per agafar el telescopi però la sorpresa serà que el telescopi haurà desaparegut. En el seu lloc trobarem un exemplar d'*Un veí ple de sorpreses* amb una nota que dirà: «Sóc el professor Cantalombardi. Com que el meu telescopi s'ha avariat, us he pres el vostre i no

No n'hi ha prou de
tenir uns coneixements,
sinó que, a més,
és necessari saber
transmetre'ls, i això
està plenament
aconseguit en aquesta
col·lecció

pense tornar-vos-el fins que no haja esbrinat tot el saber que l'univers ens pot proporcionar. Però perquè veieu que no sóc dolent, us propose un tracte. Si voleu recuperar-lo us espere demà a les 8 de la vesprada al pati de l'escola, on em trobareu estudiant la Lluna i totes les estrelles i els planetes que puga». Quan arriben els alumnes, trobaran una persona, caracteritzada com si fóra el professor Cantalombardi, que els proposarà preguntes la resposta a les quals es troba en el llibre, per exemple: «Què és una galàxia?». Qui la responga correctament té dret a mirar pel telescopi. Naturalment, si volem tenir èxit, no podem decebre ningú i haurem d'aconseguir que tots miren a través del telescopi.

- Una altra manera de despertar l'interès pels llibres de la col·lecció seria preparar una caixa amb els aparells necessaris per a fer qualsevol dels experiments senzills que s'hi proposen i ficar dins un exemplar del llibre que ens interessa. Quan anem al laboratori i la destapem, mostrarem una gran sorpresa en veure el llibre, que assegurarem que nosaltres no hem ficat, i començarem a

**Aquests llibres
demostran que
la ciència i la literatura
no són incompatibles**

fullejar-lo i a llegir petits fragments que prèviament haurem seleccionat, per acabar descobrint que al final es descriu el mateix experiment que nosaltres pensàvem fer. La pregunta és: què més hi deu haver dins del llibre? El pas següent seria proposar aquest títol com a lectura.

- També pot resultar positiu, per a interessar els alumnes per la literatura i la ciència, crear una biblioteca específica de divulgació científica, que estaria ubicada al laboratori del centre i que contindria els llibres d'aquesta col·lecció i d'altres sobre el mateix tema.
- També podem preparar models d'activitats escaients a la lectura com ara que els alumnes prepararen preguntes del tipus «Què passaria si...?», que presentarien als companys i a les companyes per a comprovar l'aprofitament lector del llibre.

En definitiva, amb aquesta nova col·lecció, docents i famílies tenim un nou instrument per tal d'introduir els infants en dos dels àmbits que més beneficis els poden reportar en el futur: la literatura i la divulgació científica. Ara només ens queda aprofitar aquesta oportunitat.

BORMAC S.L. ARTES GRÁFICAS
 Pol. Industrial El Plá • Carrer de la Trama, 5 • Apdo. 127
 Telf.: 96 291 60 30 • Fax: 96 291 63 23
 correo@graficasbormac.net • diseño@graficasbormac.net
 www.graficasbormac.net • 46870 / ONTINYENT (Valencia)

DIVERSIÓ DEBADES!

LA BIBLIOTECA PÚBLICA, UN SERVEI GRATUÏT OBERT A TOTS

Les biblioteques no són només centres de documentació per a investigadors. Són també centres d'oci, on les persones que volen llegir poden gaudir del plaer de la lectura de manera gratuïta. A més d'obres científiques, manuals i enciclopèdies, també tenen premsa, discos, pel·lícules i literatura infantil, juvenil i d'adults.

ON HI HA BIBLIOTEQUES PÚBLIQUES?

A les biblioteques tenen molta informació a disposició del client. Els bibliotecaris organitzen els materials i faciliten a cada lector el llibre o document que busca. Els serveis que solen oferir són l'accés a Internet i la consulta o préstec de llibres, vídeos, CD o DVD, premsa diària i revistes. També estan a la nostra disposició els butlletins oficials de l'Estat, de la Generalitat o de la província.

A més de les biblioteques públiques, que tenen llibres per a tots els gustos i per a tots els usuaris, els centres escolars, recreatius, hospitalaris o penitenciaris, per exemple, organitzen biblioteques per a difondre allí mateix l'aprenentatge i la lectura. Hi ha també les biblioteques especialitzades, adreçades a investigadors o estudiosos que volen conèixer més coses i més a fons sobre un tema determinat. Aquests centres es troben, generalment, en universitats, museus, col·legis professionals i organismes i institucions públiques.

LA BIBLIOTECA, FONT D'ACTIVITAT CULTURAL

Les biblioteques solen tenir també una part dedicada especialment als més jo-

ves. Hi ha fins i tot biblioteques per a xiquets molt menuts que encara no saben llegir i on els pares aprenen a contar contes als fills. A poc a poc, el paper social de la biblioteca ha canviat i ja no són només contenidors de llibres, sinó espais vius per a activar la vida cultural dels barris on els ciutadans podem, a més de consultar o demanar en préstec llibres i uns altres materials, assistir a activitats molt diverses, des de concerts fins a presentacions de llibres, o formar clubs de lectura amb altres veïns.

ENS PODEM ENDUR LLIBRES A CASA?

La major part dels llibres de les biblioteques públiques estan disponibles per al préstec i en cada ocasió ens en podem endur més d'un. Per tant, no cal invertir molts diners per a passar-ho bé i fer-se un gran lector. Podem triar els llibres que ens agraden i sol·licitar-los per un període de temps que marca cada biblioteca.

El carnet de soci ens dona dret també al préstec bibliotecari de la Xarxa de Lectura Pública Valenciana, d'on podrem traure qualsevol

document existent a les biblioteques adherides. Podem demanar, en la nostra biblioteca, un llibre que hem trobat en el catàleg de qualsevol altra de la Xarxa i, si no el tenen, ens el portaran. Aquesta modalitat es diu *préstec interbibliotecari*.

BIBLIOTEQUES VIATGERES

Quan no hi ha biblioteques prop de casa, de vegades es desplacen per tal d'acostar els llibres als qui els tenen lluny. Són moltes les iniciatives però potser la més curiosa és el bibliobús, que viatja per una vintena de pobles de les comarques de l'interior de Castelló, massa menuts per a tenir la seua biblioteca o la seua agència de lectura. El bibliobús visita cada una d'aquestes localitats setmanalment o quinzenalment i ofereix el servei de préstec als seus habitants.

Per a acostar-nos la lectura al lloc de vacances o a la piscina municipal, alguns pobles disposen del servei de bibliopiscina o biblioplatja; en molts, la iniciativa ja fa més de vint anys que està en funcionament amb un gran èxit. Es tracta d'experiències que es produeixen als llocs d'oci durant l'estiu; mentre la bibliopiscina presta els llibres, diaris i revistes a les piscines municipals on podem llegir estirats damunt l'herba, la biblioplatja ho fa vora mar, perquè gaudim alhora del sol, l'aigua i els llibres.

Una diversió garantida i barata, que mai no hauríem de perdre de vista!

ESPAI ELABORAT PER LA FUNDACIÓ BROMERA
PER AL FOMENT DE LA LECTURA.
www.fundaciobromera.org

Clara no para

Braulio Llamero / Eider Eibar

Col. «El Micalet Galàctic», 134

64 pàg. Bromera, 2008

Oda als peus

Marc Granell / Manuel Granell

Col. «El Micalet Galàctic», 137

64 pàg. Bromera, 2008

Sebastian Darke, Príncep dels Pirates

Philip Caveney

Traducció de Marta Pera

Col·lecció «Esfera», 14

352 pàg. Bromera, 2008

Tenir una germaneta no és tan fàcil com es pensen els adults. Imagineu-vos haver de compartir els jocs amb un motoret de dos anys que no para, que ho toca tot i ho tira a terra, que no sap jugar i que s'endú l'atenció de tots els grans. I és que la Gemma, una nena de cinc anys molt eixerida, no ho té gens fàcil amb la seva germana Clara.

Clara no para és una bonica història explicada en el llenguatge dels nens, tendre i intel·ligent alhora, que parla de coses tan importants com acostumar-se a no ser el rei de la casa, aprendre a tenir paciència i a compartir els jocs. Perquè, malgrat que tenir germanets i germanetes no és tan fàcil com els grans es pensen, no deixa de ser una aventura meravellosa que val la pena viure. Un germanet pot ser el millor aliat i company de jocs del món, encara que de vegades sembli complicat. Una bona història per a primers lectors, que va acompanyada de les bellíssimes il·lustracions en color d'Eider Eibar.

SÒNIA REAL

Hi ha qui pensa que la literatura infantil és un gènere menor, una sort instrumental per a adquirir i ensinistrar capacitat lectora, el vestíbul que dóna accés a la casa gran de la literatura. I si parlem de poesia, la impressió es referma. Però segurament no hi ha cosa més difícil que escriure versos de textura infantil, perquè en literatura no hi ha res més complicat que la senzillesa. Això de segur que ho sap Marc Granell, responsable d'una obra poètica coherent i contundent que inclou també un grapat de poemaris infantils amb la lluna com a *motto* literari i que tampoc falta en aquest lliurament dedicat als peus, adreçat a lectors a partir de 8 anys.

I és que, al capdavant, la poesia és fruit d'aquella inevitable i irresoluble tensió entre els peus de plom de la realitat i el desig de fuga d'un món que pesa massa. La poesia vol tocar de peus a la lluna. I al poeta li passa el que a la lletra o, que «du sempre / la boca oberta / com si de tot / se sorprenguera». Com passa, també, als infants.

MARC BORRÀS

La saga de Sebastian Darke –*Príncep dels Pirates* n'és el segon títol– té tots els ingredients que han fet de la novel·la d'aventures clàssica un valor segur per a fer nous lectors, però a més, Philip Caveney ha afegit el seu toc, l'humor, que la fa més irresistible. En aquesta novel·la, Darke i els seus amics busquen el tresor del capità Callinestra. Pel camí, hauran d'enfrontar-se a una poderosa fetillera, Leonora, que té encisat Sebastian, i a una bona quantitat de molestos pirates i temibles animals marins, però tindran l'ajuda inestimable de Jenna Swift, capità de vaixell, i de tota la seua tripulació. Aquesta novel·la retrobarà els seguidors de la sèrie amb les peripècies dels seus entranyables protagonistes –Sebastian, el bufó frustrat; Cornelius, el nan lluitador, i Max, el bufalop remugós– i els farà riure de valent, però també captivarà aquells que s'hi acosten per primera vegada, que no trobaran cap dificultat per a seguir la trama.

MARIA VILLALBA

BRAULIO LLAMERO (Manzanal del Barco, 1956) és un periodista inquiet, apassionat de la literatura i el teatre infantils. Amb diversos premis en la seva trajectòria, ha publicat més d'una vintena de títols, alguns traduïts a diverses llengües.

MARC GRANELL (València, 1953) és traductor i autor d'una extensa i reconeguda obra poètica que s'encetà amb *Llarg camí llarg* (Premi Octubre 1977) amb títols emblemàtics com *Versos per a Anna*. Comptat aquest, ha publicat cinc llibres de poesia infantil.

PHILIP CAVENEY (Prestatyn, Anglaterra, 1951) ha estat autor de novel·la negra per a adults durant més de trenta anys fins que, recentment, ha iniciat amb un gran èxit un nou camí dins de la narració fantàstica juvenil amb les aventures de Sebastian Darke.

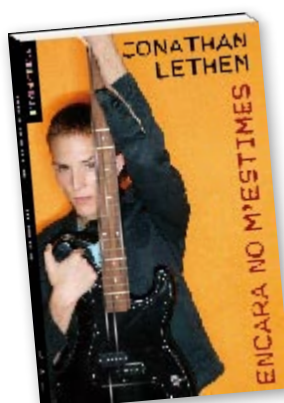
Contra el vent

Fina Casalderrey

Traducció de Josep Franco

Col. «Espurna», 85

166 pàg. Bromera, 2008

Encara no m'estimes

Jonathan Lethem

Traducció d'Eduard Castanyo

Col. «L'Eclèctica», 152

264 pàg. Bromera, 2008

L'altre nom de Laura

Benjamin Black

Traducció d'Eduard Castanyo

Col. «L'Eclèctica», 151

320 pàg. Bromera, 2008

Quan l'avi d'Andreu delega en ell la responsabilitat de fer-se càrrec de l'orfenat d'ocells, ni tan sols el jove mateix sospita que tots els seus problemes porten camí de solucionar-se. Després de tres anys a l'institut atemorit per dos pinxos, intentant passar desapercebut amb l'únic suport d'Halima, una companya de classe, i la Coloma, una amiga cibernetica, Andreu sent que és l'hora de ficar-se com les gavines a l'arena, contra el vent, i tirar endavant. La separació dels pares i la malaltia de l'avi fan que Andreu hagi de plantejar-se seriosament eixir de la seua gàbia i començar a confiar en la gent.

Amb un llenguatge quasi poètic i la presència constant de la costa gallega, Fina Casalderrey ens acosta als temes més actuals que afecten els adolescents: les complicades relacions de família, l'assetjament escolar, el drama de la immigració il·legal, el món de les drogues, Internet i els xats, i el valor de l'amistat.

LAURA IBÁÑEZ

«No es pot ser profund sense superficialitat» podria ser un proverbi escrit en una bosseta de sucre, però és la frase que navega per aquesta novel·la i que condensa tot el sentit d'una història que té com a escenari la ciutat de Los Angeles, un dels centres musicals i artístics més importants del món.

Encara no m'estimes s'aproxima amb sarcasme divertit a les diferents espècies que habiten el zoològic creatiu de la sufocant ciutat californiana. Lucinda està a les portes dels trenta, és la baixista d'una banda de rock alternatiu, sense nom i sense concerts a l'esquena, que aspira a menjar-se el món. A través d'una línia telefònica de queixes coneix un espècimen que la captiva i que la desperta en sec de l'eterna adolescència embriagadora en la qual viu. Una història en què la llum del dia fa mal, perquè tots són zombis de la mediocritat quotidiana. Una història en què la nit regala experiències que assomonen la pell dels joves i dels qui no ho són tant.

AMANDA GASCÓ

L'altre nom de Laura és la segona incursió en la novel·la negra de Benjamin Black, el pseudònim de l'irlandès John Banville, després de l'èxit d'*El secret de Christine Falls* (Bromera, 2007). A través de la seva prosa perfecta i d'una estructura narrativa que demostra els seus dots de gran narrador, assistirem a una davallada al fons de la degeneració humana acompanyant Quirke, un forense, que ha esdevingut, un personatge imprescindible per als amants del gènere.

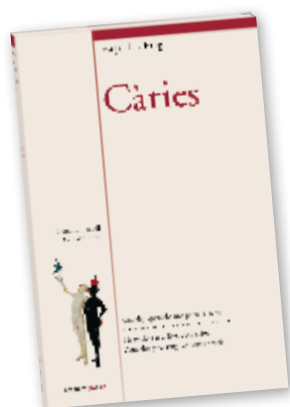
Ambientada a l'Irlanda de principis dels cinquanta, aquesta novel·la ens trasllada fins i tot les olors dels barris deprimits de totes les ciutats, la colònia que els esvaeix en forma de somnis de grandesa i la trista i bruta realitat quotidiana. Black domina a la perfecció els mecanismes de novel·la policíaca, però a més a més la seva dosificació de la informació, els punts de vista narratius i els girs fan que aquest sigui un llibre tècnicament impecable. Black mereix figurar, amb tota justícia, al nou panteó negre.

SEBASTIÀ BENNASSAR

FINA CASALDERREY (Xeve, Pontevedra, 1952) és una de les escriptores més reconegudes de la literatura juvenil gallega. Ha guanyat el Premio Nacional de Literatura. En Bromera ha publicat nombroses obres per a infants i joves.

JONATHAN LETHEM (Nova York, 1964) és un escriptor prolífic amb èxits literaris com ara *Motherless Brooklyn*, guardonat amb el National Book Critics Circle Award. *Encara no m'estimes* és la primera obra traduïda a la nostra llengua.

BENJAMIN BLACK, pseudònim de JOHN BANVILLE (Wexford, 1945), és un dels escriptors més prestigiosos en llengua anglesa, i destaca especialment per la precisió de la seva prosa. El 2005 guanyà el Booker per *El mar* (Bromera, 2006).

Càries

Josep Lluís Roig

Col. «Bromera Poesia», 78

II Premi de Poesia Ibn Jafadja

88 pàg. Bromera, 2008

Aquest llibre presenta diferents conjunts de poemes i aprofundeix la lírica ja mostrada en *La presó de l'aigua* (Bromera, 2004), que Roig sempre ha entès com una recerca. Potser per això són múltiples les formes d'expressió triades. Des de les tendències més narratives fins a les imatges independents, sense referència externa explícita, i fins i tot un breu tast d'haikus.

Els intents de transcendir el llenguatge es fonamenten en el compromís de provar noves opcions a partir de la potència de la paraula, més enllà de la transcripció simple de les vivències. Sovint l'anècdota personal resulta ser l'espurna que permet encendre el poema, però Roig evita relatar-la. Més bé es deixa endur a partir de la suggestió lírica provocada per l'experiència. Això sí, per a l'autor la vida arrossega un sord pesar, una consciència de les absències, i aquesta melangia impregna els seus versos: «Vivim ben lluny del cel / i allò que créiem un oasi / és no més una trinxera».

EDUARD RAMÍREZ

JOSEP LLUÍS ROIG (Oliva, 1967) és filòleg i professor d'Ensenyament Secundari. Amb *Càries* ha guanyat el premi Ibn Jafadja d'Alzira 2007 i afirma una trajectòria poètica extensa, a la qual també ha afegit incursions en el gènere teatral i la novel·la.

Deesses per nassos

Antoni Torreño

Col. «Bromera Teatre», 42

128 pàg. Bromera, 2008

Antoni Torreño escriu aquesta obra de teatre adreçada als adolescents amb l'objectiu d'ensenyar d'una manera divertida, però el propòsit secundari guanya protagonisme a mesura que avança la trama, sense que el principal perda pes. Les deesses gregues Demèter i Persèfone escapen de la maledicció d'Hades, el rei dels inferns, segons la qual Persèfone ha de separar-se de la sa mare i tornar a l'infern cada hivern. Així, recalen en diferents moments de la història de la humanitat i mostren les maneres de viure a l'antiga Roma, a l'època medieval, als imperis orientals, durant la conquesta d'Amèrica, la Revolució Francesa o la Revolució Industrial.

L'obra no perd de vista la ironia en cap moment –tots els personatges humans porten nas roig de pallaso–, però tampoc la visió crítica de la història. Així, planteja contínuament vincles entre el passat i el present i contraposa la barbàrie d'algunes èpoques amb les noves propostes de vida social, més justa i humana.

MARINA VERA

ANTONI TORREÑO (València, 1963) és llicenciat en filologia romànica i hispànica i professor de llengua i literatura. Apassionat del teatre, és autor –entre altres obres– de l'edició d'*El teatre còmic / El criat de dos amos*, de Carlo Goldoni (Bromera, 2004).

El món per un forat

Bartolo Luque

Traducció de Joan A. Lluch

Col. «Sense Fronteres», 28

Finalista del XIV Premi Europeu de Divulgació Científica Estudi General

216 pàg. Bromera-PUV, 2008

El físic Bartolo Luque ens presenta vint textos breus sobre qüestions científiques clau o que tenen una gran implicació en la vida quotidiana. La biologia, la psicologia o les matemàtiques són el fil conductor d'aquestes pàgines que expliquen com els científics busquen patrons numèrics en l'aparent caos de molts sistemes reals o com la descodificació del genoma humà ha obert una nova era en la investigació mèdica. La ciència també és camp propici per a llegendes no confirmades o per a la crítica sarcàstica entre investigadors, mentre que algunes configuracions històriques –l'amplària de les vies del ferrocarril, la disposició del teclat dels ordinadors– són francament millorables però no tenen tornada enre. Fet amb rigor, un llenguatge senzill i molta amenitat, l'autor dedica el llibre a la memòria d'Isaac Asimov, l'escriptor més polifacètic del segle xx i el millor divulgador de ciència de tots els temps.

CARLES MINUESA

BARTOLO LUQUE (Barcelona, 1966) és doctor en físiques i professor a l'Escola d'Enginyers Aeronàutics de Madrid. Al seu treball d'investigador suma la tasca divulgadora. Amb aquest treball ha estat finalista del Premi Europeu de Divulgació Científica Estudi General 2007.

DOS CLÀSSICS ADAPTATS

JOSEP ANTONI FLUIXÀ

Diu en que clàssic en literatura i en art és allò que no passa de moda. Per això, hi ha obres que retornen a l'actualitat, bé en versió original o bé a través d'alguna recreació o adaptació, perquè totes tenen en comú el fet d'haver existit ja un temps. Encara que també hi ha obres que naixen predisposades a perdurar perquè destaquen immediatament per la seua qualitat o per oposar-se a la moda imperant de l'època. Aquest és el cas, per exemple, de *Cyrano de Bergerac* d'Edmond Rostand, una obra romàntica que aconseguí en 1897 un èxit clamorós en plena etapa de domini del teatre realista a França.

Des d'aleshores, aquesta història basada en la vida d'un escriptor francès ha estat representada i traduïda a nombroses llengües i, fins i tot, adaptada al cinema. Es tracta, per tant, d'una obra amb un èxit rotund que no ens sorprén en assabentar-nos de l'argu-

ment. Intuïm, de seguida, les claus d'aquesta repercussió. *Cyrano de Bergerac* s'adreça directament als sentiments més elementals de les persones: la valentia, la contraposició entre la bellesa externa i interna, la generositat i, sobretot, l'amor. Sentiments presents en el protagonista i també en Rosaura, la història dels quals llegim ara en una adaptació divertida i àgil de Jaume Policarpo, a la col·lecció «Micalet Teatre» de Bromera.

Altres obres, per contra, necessiten el pas del temps perquè la seua qualitat es revaloritze. Aquest és el cas de l'altra

obra publicada també per Bromera a la col·lecció «El Micalet Galàctic»: *Frankenstein*, de Mary Shelley, una història que podem llegir en una adaptació magnífica de Jesús Cortés, que ha estat capaç de reduir l'extensió de l'original sense sacrificar-ne l'estil. Per això, ens és fàcil aproximar-nos al mite d'un monstre conegut, sobretot, per les recreacions del cinema, que no li han fet justícia. Aquest té a l'original unes característiques més humanes i només el rebuig dels altres el transforma en un ser malvat. Ens trobem, per tant, de nou amb el tema de la marginació de la diferència, de la lletgesa que exclou els protagonistes de la felicitat, i que ara disposem en dues versions especialment recomanables per als joves lectors a partir de 12 anys.

CYRANO DE BERGERAC. EDMOND ROSTAND.

ADAPTACIÓ DE JAUME POLICARPO. BROMERA, 2008.

FRANKENSTEIN. MARY SHELLEY.

ADAPTACIÓ DE JESÚS CORTÉS. BROMERA, 2008.

pàgina26
diari electrònic valencià

● www.pagina26.com

entreteniment
informació
actualitat
opinió
cultura

recicla't

VINT ANYS DE PREMIS

ELS CIUTAT D'ALZIRA COMPLEIXEN DUES DÈCADES PREMIANT LA CULTURA EN LA NOSTRA LLENGUA

El XX Premis Literaris Ciutat d'Alzira commemoren aquesta efemèride especial amb una sèrie de conferències que repassaran algunes de les aportacions més importants que han tingut lloc en els diversos camps del coneixement i de la cultura. Així, a partir del 14 d'octubre, el centenari del naixement de Martí Domínguez, l'evolució de la novel·la, l'Any Internacional del Planeta Terra, l'art contemporani, la Llei d'Ús i d'Ensenyament del Valencià... seran el rerefons del Cicle de conferències 2008. Entre altres ponents, podrem conèixer l'escriptora Najat el Hachmi, autora de *L'últim patriarca*, Premi Ramon Llull.

A més, el 14 de novembre tindrà lloc el tradicional sopar literari de lliurament dels guardons, en el qual s'atorgaran els diferents premis, que sumen una dotació global de 90.000 €, entre el quals destaca la dotació econòmica excepcional del III Premi de Teatre Ciutat d'Alzira Palanca i Roca, amb 16.000 €, el doble de la quantitat tradicional, ja que en l'última edició el premi va ser declarat desert.

DITES I SUGGERIMENTS

«El més gran dels misteris, la manera d'unir unes lletres amb les altres.»

ORHAN PAMUK

«La imaginació de la gent no té límits, per petit que sigui el seu món. Una persona que no hagi sortit mai de Degirmenoluk té un univers de somnis que es pot estendre més enllà de les estrelles...»

YAPAR KEMAL

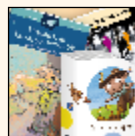
«No hi ha millor nau que un llibre per viatjar lluny.»

EMILY DICKINSON

«En literatura, el somni és ja una opinió.»

JOSEPH SAMSON

NOVES COL·LECCIONS

ALGAR EDITA DUES COL·LECCIONS NOVES BASADES EN ELS TEMES DE CONEIXEMENT DEL MEDI.

Algar Editorial estrena el curs amb dues col·leccions noves per a Primària: «El club de la ciencia», amb els primers dos llibres ja a la venda, i «Mi mundo y yo», ambdues basades en els continguts de Coneixement del medi. Aquesta última arribarà a les llibreries el mes de novembre i hi participen autors i il·lustradors de prestigi reconegut, com ara Jordi Sierra i Fabra, Agustín Fernández Paz o Elena Odriozola. Tots ells ajudaran els xiquets del primer cicle a conèixer el seu entorn més immediat: l'escola, els amics estrangers, les vacances... *Un huracán llamado Otília* i *Descenso al barranco del Diablo* són els nous títols de la col·lecció «El club de la ciencia», destinada als alumnes de segon cicle perquè aprenguen mentre gaudeixen de la lectura.

A més, una altra novetat important en aquest inici del curs escolar és *El sabor de la ciudadanía*. Es tracta d'una obra que amb un llenguatge senzill i proper als joves, ajuda a entendre els principis bàsics de l'assignatura Educació per a la ciutadania.

NOVETATS DE BROMERA.TXT PER A AQUEST CURS

EL CATÀLEG DE BROMERA CONSOLIDA LA SEUA OFERTA DE MATERIALS EDUCATIS

Bromera.txt ha ampliat l'oferta educativa després de l'èxit que els materials del Projecte Aventura per al primer cicle van tenir el curs passat. Així, els alumnes ja disposen dels nous llibres de text per a les as-

signatures bàsiques de segon cicle: Valencià, Castellà, Matemàtiques i Coneixement del medi. Entre els nous materials, que han tingut gran acceptació per part del professorat, un dels més valorats ha sigut *Tabalet*, que treballa el valencià com a segona llengua d'aprenentatge, perquè es fa ressò de les necessitats i les inquietuds que molts ensenyants ens havien transmés. Cal destacar també la bona acollida dels materials de Música per als sis cursos de Primària,

i de *Natura*, que planteja l'assignatura de Coneixement del medi des de la perspectiva valenciana, acostant aquesta matèria als alumnes a partir de la realitat més propera.

Pel que fa a l'Educació Secundària, els professors han continuat confiant en el Projecte Ona, del qual s'ha renovat el quadern d'activitats complementàries *Calaix*, amb noves activitats de llengua i literatura adaptades a les noves directrius legislatives.

UNA ALEGRIA LITERÀRIA

Fa uns anys un lector jove em confessava que considerava la protagonista de *La plaça del Diamant*, de Mercè Rodoreda, un personatge massa bleda per la seua passivitat; jo, segurament per l'edat, veia, per damunt de la innocència, una història terriblement dura. Aquell jove oblidava que cada dia sorgeixen noves Colometes. L'encert d'entrada de l'autora resideix a traure suc a una situació gens estranya en una societat tradicional, que a una jove sense mare li podia manca la clau de pas al coneixement bàsic per a una dona. Per aquesta raó, a banda de ser filla d'una família cuita en el silenci, la protagonista es lamenta de no tenir la guia maternal per a entrar en l'edat madura, iniciada en la plaça del Diamant.

La seua proverbial passivitat li marcarà la vida i la durà, amb la voluntat de trobar en el matrimoni un refugi i alhora un accés al món, a un viatge cap a l'infern. A la seua formació, li falten baules (ho ignora tot de la sexualitat i té poca traça per a criar els fills). El marit, Quimet, no es queda al darrere. Entén el matrimoni com un cant a la masculinitat i a l'autoritat de l'home. És un gall orgullós, però incapaç de plantar cara a les dificultats. Resulta, a poc a poc, una figura patètica, perquè la seua imatge d'home resolut es dissol en malalties imaginàries i en fantasies de bufanúvols. Llavors Colometa s'ha d'arromangar i mirar de salvar la família. En aquest moment, els coloms, ocells elegants i símbol de la pau, esdevindran un emblema de la desesperació, pel fet de senyorejar per la casa amb el seu parrupeig tortuós i una brutícia expansiva. I aquesta situació s'agreuja amb la guerra i la postguerra.

LA FORÇA D'UN PERSONATGE

Una Colometa sense massa personalitat, que ha perdut marit, amics, país i propietats, que no té cap atribut moral rellevant, ni és cap heroïna resistent, esdevé símbol d'un període tràgic, d'un

El retrovisor

FRANCESC CALAFAT

país, pel simple fet de ser un personatge de la multitud. Una persona sense més, desesperada per sobreviure ella i els seus fills. Va com una sonàmbula i està a punt de tocar fons quan un àngel de la guarda de nom Antoni, un personatge escapat per la guerra, la rescata de l'abisme. Recupera el nom i accepta com una benedicció la nova situació, però continua ancorada mentalment en el passat i, per això, li cal idealitzar-lo. Els coloms, ara, són embellits. En el nou escenari hi ha vida familiar i fins tot fa acte de pre-

sència l'afectivitat, sobretot entre Antoni i el fill. Natàlia es manté reclosa en el seu món; és cordial amb l'espòs, però no s'hi mostra ni emotiva ni agraïda. Només al final, després d'un viatge catàrtic per la seua vida anterior, acceptarà la nova circumstància. En una escena memorable i sensual, es mostrarà maternal i afectiva amb Antoni. Per més que les ferides siguin profundes «dintre de cada toll, per petit que fos, hi hauria el cel». Natàlia ha trobat una identitat i amb les paraules, que abans no tenia, relata la seua vida. En aquesta novel·la parlada, un temps ben personal pastarà la narració i això farà que els referents històrics i socials, tot i que precisos, apareguen borrosos i amb sordina. En canvi, els objectes (els coloms, l'embut, l'aparador de les nines, les cintes...) i els espais (la plaça, l'escena del mercat, l'església, les cases) parlen, millor criden, per la seua expressivitat. Rodoreda aconsegueix amb aquests recursos i d'altres, com ara un llenguatge oral i minuciós, impressions sensorials, referents populars, un personatge de factura innocent capaç de dir coses profundes i esborronadores.

La plaça del Diamant és d'aquelles obres que amb els anys creixen en lectures, ja que pel seu realisme no *realista* avui valorem més el costat oníric i imaginatiu. La novel·la és del seu temps, però també del nostre temps. Tot plegat, una de les grans alegries de la nostra literatura.

LA PLAÇA DEL DIAMANT. MERCÈ RODOREDÀ.

BROMERA-CLUB EDITOR, 1997

MERCÈ RODOREDÀ (1908-2008)

és una de les escriptores de més pes i de més repercussió dins i fora de l'àmbit lingüístic català. La Fundació que du el seu nom, amb motiu del centenari del seu naixement, ha projectat, juntament amb altres institucions, tot un any d'activitats que abasta des de congressos fins a representacions teatrals. L'editorial Bromera, en col·laboració amb Club Editor, s'hi afeg amb una nova edició, la catorzena, de *La plaça del Diamant* en la col·lecció «Els Nostres Autors» que conté una aclaridora introducció de Josep Antoni Fluixà.

Al pot menut
hi ha la bona
confitura

El setmanari del País Valencià

EL PUNT

Amb la

Cultura

Bancaixa

**Si no és bo per a tu,
no és bo per a nosaltres.**